

N:o 23.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag angående enskilda bankbolag med sedelutgifningsrätt och till lag angående tillägg till och ändring i lagen för Rikets Ständers bank den 1 mars 1830; Gifven Stockholms slott den 14 februari 1887.

Under återopande af bifogade i Statsrådet och Högsta Domstolen förda protokoll vill Kongl. Maj:t härmed jemlikt 87 § Regeringsformen i nåder föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1:o lag angående enskilda bankbolag med sedelutgifningsrätt samt
2:o lag angående tillägg till och ändring i lagen för Rikets Ständers bank den 1 mars 1830.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Gust. Tamm.

Förslag till

L a g

angående enskilda bankbolag med sedelutgifningsrätt.

Med upphäfvande af dels Kongl. Maj:ts förnyade nådiga kungörelse angående enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar den 12 Juni 1874, dels ock nådiga förordningen angående vissa lagbestämmelser med afseende å enskilda banker den 6 Oktober 1848 stadgas som följer:

1 Kap.

Om bankbolags bildande, så ock om bolagsmännens ansvarighet.

1 §.

Vilja enskilde ingå bolag i ändamål att drifva bankrörelse med rätt att utgifva egna banksedlar, söke dertill Konungens lof och begäre Hans stadfästelse af bolagets ordning; skolande dervid styrkas, att det belopp, hvartill enligt bolagsordningen bolagets grundfond minst skall uppgå, blifvit tecknad, samt att delegarnes antal ej understiger det, som för bankbolags bildande i denna lag är föreskrifvet.

Finner Konungen, att bolagsordningen är öfverensstämmande med denna lag samt lag och författningar i öfrigt, att rätt till utgifvande af egna banksedlar kan bankbolaget medgifvas utan öfverskridande af det i 2 § stadgade högsta beloppet för bankbolagens sammanlagda, på värdepapper grundade sedelutgifningsrätt, samt att bankinättningen är för landet nyttig, meddelar Konungen bolaget rättighet till bankrörelsens drifvande under högst tio år och derutöfver intill

slutet af då löpande kalenderår och bestämmer dervid den på värdepapper grundade sedelutgifningsrätt, som under nämnda tid må tillkomma bankbolaget.

2 §.

Bankbolags sedelutgifningsrätt skall vara grundad på värdepapper eller guld, på sätt i 24 och 25 §§ närmare förmäles.

Sedelutgifningsrätt grundad på värdepapper må ej medgifvas utöfver ett sammanlagdt belopp af fyratiofem millioner kronor för samtliga bankbolag.

3 §.

I bolagsordningen skall angifvas den benämning, hvarunder bankbolag drifver sin rörelse; och skall benämningen utmärka bolagets egenskap af bank.

4 §.

Delegarne i bankbolag skola vara svenske medborgare och till antalet minst trettio. De kallas hufvudlottegarare.

5 §.

Bankbolags grundfond skall insättas af hufvudlottegarne och utgöra minst eu million kronor.

6 §.

Hvarje hufvudlottegarare skall utöfver den andel af bolagets grundfond, som å honom belöper, gemensamt med öfrige hufvudlottegarare ansvara för bolagets samtliga förbindelser med lika belopp, som hans andel i grundfonden, och dessutom särskildt för de af bolaget utgifna sedlar med lika stort belopp, som hans sagda andel. Brister någon hufvudlottegarare i gäldande af sitt ansvarsbelopp, falle bristen öfrige hufvudlottegarare till last, så långt deras ansvarighet sig sträcker.

Den ansvarighet utöfver andel i grundfonden, som åligger hufvudlottegarne, må ej mot dem göras gällande i annan ordning, än i lagen angående bankaktiebolags, sedelutgifvande bankbolags och sparbanks konkurs finnes föreskrifven.

7 §.

Hufvudlottegarne stånde öppet att med sig förena kommanditlottegarne. Sådan lottegarne är icke för bolagets förbindelser ansvarig med mera än han i bolaget insatt eller åtagit sig insätta. Ej må kommanditlottegarne i bolaget inrymmas för större belopp än som motsvarar hälften af grundfonden. Det af kommanditlottegarne tillskjutna belopp häftar lika med grundfonden för bolagets samtliga förbindelser.

Kommanditlottegarne må ej deltaga i andra beslut å bolagsstämma än val af revisorer. Till revisor må kommanditlottegarne kunna utses.

8 §.

Hufvudlottegarne eller hans sterbhusdelegare vare ej berättigad att under oktrotiden afgå från bolaget eller öfverlåta någon af sina lotter å annan person, med mindre bolaget dertill samtycker. Ansökning härom göres skriftligen hos bolagets styrelse; skolande dervid medelst handlingar, som till bolaget öfverlemnas, styrkas, att den, å hvilken öfverlåtelsen sker, godkänner densamma. Dylik ansökning skall pröfvas å först derefter infallande ordinarie bolagsstämma.

Bolaget må dock ega att å bolagsstämma åt styrelsen uppdraga att vid sammanträde, hvartill styrelsens samtliga ledamöter böra vara bevisligen kallade, godkänna öfverlåtelser af lotter i bolaget; skolande kallelsen innehålla uppgift om den eller de öfverlåtelser, hvilka vid sammanträdet komma under pröfning. Ej må öfverlåtelse anses vara af styrelsen godkänd, derest icke alla vid sammanträdet närvarande styrelseledamöter biträdt beslutet derom. Öfverlåtelser, som styrelsen godkänt, skola vid näst derefter infallande ordinarie bolagsstämma för bolaget anmälas.

Ledamot af styrelsen eller suppleant för styrelseledamot må ej utan ordinarie bolagsstämmas samtycke öfverlåta någon af de lotter, som af honom innehades, då han sist utsågs till styrelseledamot eller suppleant; och ege bolagsstämman ej medgifva styrelseledamot eller suppleant att öfverlåta lotter i vidsträcktare mån, än att han fortfarande blifver innehafvare af lotter till minst det belopp, som i 39 § öförmäles.

9 §.

Kommanditlottegarne må öfverlåta sina lotter till annan person; skolande anmälan om sådan öfverlåtelse af den nye egaren göras hos bolagets styrelse.

10 §.

Bolagsordningen och Konungens beslut om stadfästelse derå samt förteckning öfver hufvudlottegarne med uppgift tillika å det antal lotter, en hvar af dem innehar, skola företes hos den rådstufvurätt, under hvilken bolaget lyder. Rätten intage ordagrant innehället af dessa handlingar i sitt protokoll samt låte på bolagets bekostnad i allmänna tidningarna införa kungörelse om bolaget jemte förteckningen öfver hufvudlottegarne och det antal lotter, en hvar af dem innehar.

11 §.

Förr än bankbolag öppnar sin rörelse skall inför Konungens Befallningshafvande styrkas:

att hvad i 10 § är föreskrifvet blifvit behörigen fullgjordt;

att å lotterna blifvit inbetalde minst tjugu procent af grundfonden och säkerhet stäld därför, att återstoden varder inbetald i enlighet med hvad i 14 § stadgas;

att en hvar af hufvudlottegarne till förvaring hos bolaget aflemnat en af två personer bestyrkt skriftlig handling, innefattande erkännande af honom, att han är innehafvare af det antal lotter den i nästföljande § omförmälda registerbok utvisar; samt

att i allmänna tidningarna blifvit införd uppgift å styrelsens ledamöter och deras suppleanter äfvensom å dem, hvilka ega att underskrifva sådane bolagets förbindelser, som ej äro att hänföra till sedlar.

• 12 §.

I banken skall finnas en särskild bok, i hvilken samtliga såväl hufvudlottegarne som kommanditlottegarne skola inregistreras och anteckning skall göras om de lotter en hvar innehar.

I registerboken skola alla i behörig ordning godkända förändringar i eganderätten till lotter genast antecknas. Ej må någon uppbära vinstutdelning å lott, för hvilken han ej är i registerboken införd såsom egare.

En hvar, som sådant önskar, stånde fritt att å de tider, banken hålles för allmänheten öppen, af registerboken taga kännedom äfvensom att mot den afgift, som är stadgad för afskrift, meddelad vid underdomstol i stad, erhålla till rättigheten af vederbörande tjänsteman bestyrkt utdrag derur.

13 §.

När i registerboken anteckning skett om förändring i eganderätten till hufvudlotttegares lott, skall uppgift härom genom styrelsens försorg ofördröjligen aflemnas till rådstufvurätten, som låter intaga uppgiften i sitt protokoll. Efter utgången af hvarje år skall rådstufvurätten på bolagets bekostnad låta i allmänna tidningarna införa kungörelse om de under året i dess protokoll antecknade förändringar i eganderätten till hufvudlotttegarnes lotter.

14 §.

Af grundfonden skola inbetalas minst tjugu procent innan bankbolag öppnar sin rörelse, ytterligare minst tjugu procent inom tre månader från det rörelsen öppnats och återstoden inom ett år från samma tid.

Det åligger bolagets styrelse att inom ett år från bankens öppnande inför Konungens Befallningshafvande styrka, att grundfonden blifvit till hela sitt belopp inbetald. Sker det ej, göra Konungens Befallningshafvande derom anmälan hos Konungen; och ankomme på Konungen att förklara bolaget hafva förverkat rättigheten till bankrörelsens drifvande.

15 §.

Hafva kommanditlotttegarer blifvit i bankbolag inrymde, skall det belopp, som dem åligger att tillskjuta, inbetalas inom ett år från det teckningen deraf afslutats eller, derest teckningen afslutats före bankrörelsens öppnande, från sistnämnde tid.

16 §.

Grundfonden skall fördelas i lotter å lika belopp. Lottbref skall ställas till viss person och må ej utfärdas förr, än grundfonden blifvit till fullo inbetald.

Lag samma vare om den genom tillskott af kommanditlotttegarer bildade särskilda fond; dock att lottbref till sådane lottegarer ej må utställas förr, än jemväl denna fond till fullo inbetalts.

17 §.

Inbetald grundfond och den genom tillskott af kommanditlottegarer bildade särskilda fond må ej, så länge bankrörelsen fortfar, minskas genom utdelning eller annan återbetalning till lottegarne.

18 §.

I bolagsordningen må ej rätt medgifvas bankbolag att öka sin grundfond utöfver dubbla beloppet af hvad samma fond enligt bolagsordningen minst skall utgöra.

19 §.

Af bankbolags behållna årliga vinst skola minst tio procent afsättas för bildande af en reservfond. Sedan reservfonden uppgått till tjugu procent af bolagets grundfond, må vidare afsättning till reservfonden kunna upphöra; nedgår den under detta belopp, skall afsättning dertill ånyo vidtaga.

Reservfonden må endast användas till betäckande af den förlust, som å bolagets rörelse i dess helhet under något år kan hafva uppstått.

II Kap.

Om bankbolags rörelse.

20 §.

Bankbolag må ej drifva handel med annat än guld och silver, in- och utrikes vaxlar samt räntebärande papper.

21 §.

Ej må bankbolag ega annan fastighet än som för bankens inrymmande är afsedd. För bankbolags fordran pantsatt eller utmätt,

fast eller lös, egendom, som försäljes å auktion, dervid bolagets rätt kan vara beroende, må bolaget vara oförhindradt att inropa; vare dock skyldigt att åter afyttra densamma, så snart det utan förlust kan ske.

Bankbolag må ej ega eller såsom säkerhet för försträckning mottaga egna lottbrief.

22 §.

Till viss man eller order eller till innehafvaren må bankbolag ej utställa räntebärande förbindelser, lydande å mindre belopp än femhundra kronor, ej heller utfärda andra tryckta eller graverade förbindelser än sedlar.

23 §.

Depositionsbevis, som bankbolag utfärda, skall, vare sig att ränta å de insatta medlen utfästes eller ej, ställas till viss man och innehålla, att öfverlåtelse bör till nye egarens säkerhet hos banken anmälas.

III Kap.

Om bankbolags sedelutgifningsrätt.

24 §.

För sedlar, hvilka utgifvas af bankbolag, skall finnas i allmänt förvar satt pant, bestående af värdepapper eller guld.

Inom den bankbolag af Konungen medgifna sedelutgifningsrätt på grund af värdepapper må bolaget i allmänna rörelsen hålla på en gång utelöpande banksedlar till belopp, som motsvarar värdet af den för sedlarne satta pant, hvarom i nästföljande § sägs.

Derutöfver må bankbolag jemväl utfärda sedlar till ett belopp, motsvarande värdet utaf bolaget tillhörigt guld, som af bolaget sättes såsom pant i allmänt förvar, dock under vilkor att bolaget vid sitt hufvudkontor har i kassan inneliggande guld till ett värde af femtio procent af det sålunda i allmänt förvar satta guld.

25 §.

Pant i värdepapper, som af bankbolag sättes för dess sedlar, skall till minst sjuttio procent bestå af statens, allmänna hypoteksbankens eller hypoteksföreningars mellan jordegare å landet obligationer; dock må jemväl andra inhemska obligationer, som noteras på utländsk börs, äfvensom lätt säljbara utländska statspapper pantsättas, der de af Konungen i sådant afseende varda godkända. Panten får till återstående delen eller högst trettio procent utgöras af skuldebref, intecknade i jordegendom å landet eller fastighet i stad inom hälften af senast fastställda taxeringsvärde, så framt Konungens Befallningshafvande finner inteckningen medföra full säkerhet för förskrifna beloppet; skolande likväl byggnad i stad, för att inteckning deri må sättas såsom pant för sedlarne, vara brandförsäkrad uti någon med vederbörligen fastställt reglemente försedd brandförsäkringsinrättning inom riket. Konungen bestämmer det värde, hvartill hvarje särskildt slag af obligationer må godkännas såsom pant för sedlarne.

26 §.

De af bankbolag för dess sedlar i pant satte värdepapper eller någon del deraf må, på bolagets begäran, utbytas mot andra värdepapper af beskaffenhet, som i 25 § sägs, dock med iakttagande deraf, att den del af panten, som utgöres af intecknade skuldebref, icke någonsin kommer att öfverstiga trettio procent af hela panten. Värdepapper må ock kunna utbytas mot guld, som då skall nedsättas i allmänt förvar på enahanda sätt, som om värdepapper stadgas.

27 §.

Pant, som af bankbolag sättes för dess sedlar, skall, afskild från bankens öfriga tillgångar, vara i den stad, der hufvudkontoret är beläget, förvarad i rum, som är försedt med tre olika lås och blifvit af Konungens Befallningshafvande godkänt. Ett af Konungens Befallningshafvande utsedt ombud, bankbolagets styrelse samt en ledamot af magistraten skola innehafva nyckeln hvar till sitt lås.

28 §.

Uti de bankbolags tillgångar, som äro, på sätt i 27 § sägs, af bolaget satta i allmänt förvar såsom pant för dess sedlar, njuter innehafvare af bolagets sedlar förmånsrätt, på sätt i 17 kap. handelsbalken stadgas.

29 §.

Har bankbolag sedlar på en gång utelöpande utöfver det belopp, som bolaget, enligt hvad här ofvan är föreskrifvet, eger utfärda, och varder ej förhållandet inom fyra dagar rättadt, skall bolaget till statsverket erlägga ett tusen kronor för hvarje dag dess utelöpande sedlar öfverskridit det tillättna beloppet, och åligge Konungens Befallningshafvande att genast anmäla förhållandet hos Konungen. Öfverskrides sedelutgifningsrätten oftare eller är förseelsen eljest af svårare beskaffenhet, ankomme på Konungen att återkalla det bolaget lemnade tillstånd att utgifva egna banksedlar.

30 §.

De sedlar, som af bankbolag utgifvas, skola ställas till innehafvaren att utan ränta vid anfordran inlösas.

Banksedlar må lyda endast å tio, femtio, ett hundra, fem hundra och ett tusen kronor; dock vare bankbolag förbjudet vid äfventyr, som i 29 § sägs, att hafva sedlar å tio kronor utelöpande till högre sammanlagdt belopp än som motsvarar tre femtedelar af hvad Konungen medgifvit att bankens på värdepapper grundade sedelutgifning högst må utgöra.

31 §.

Om längd och bredd å de sedlar, som af bankbolagen må utgifvas, förordnar Konungen. Sedlar skola vara tryckta eller graverade samt underskrifna af minst två bland styrelsens ledamöter och en af bolagets tjänstemän. Ej må bankbolags sedlar tillverkas till likhet med riksbankens sedlar.

32 §.

Banksedel skall ovilkorligen, då den företes i bankens hufvudkontor till invexling, inlösas med lagligen i riket gällande guldmynt.

33 §.

Vägras inlösen, vare innehafvaren af banksedeln berättigad att jemte kapitalet åtnjuta ränta efter sex för hundra om året från den dag, inlösen blifvit vägrad, intill dess betalning kan erhållas; och ege innehafvaren efter protest, verkstald genom notarius publicus, anmäla förhållandet hos Konungens Befallningshafvande, som, derest det ej genast kan visas, att hindret härrört af någon tillfällighet, ofördröjligen skall inberätta förhållandet till Konungen och under tiden inställa bankrörelsen. På Konungen ankomme att besluta, huruvida den bolaget meddelade tillåtelse till bankrörelses drifvande i sådant fall skall vara förverkad.

34 §.

Har bankbolag, medelst bestyrkt utdrag af bankens böcker, hos Konungens Befallningshafvande visat, att bolaget ej har sedlar utelöpande till så stort belopp som det, hvartill värdet af den för sedlarne satta pant uppgår, ege bolaget att utbekomma så stor del af panten, som i värde öfverstiger de utelöpande sedlarne. Ej må bankbolag derefter öka sin sedelutgifning förr, än pant för sedlarna till motsvarande belopp åter blifvit i allmänt förvar satt.

35 §.

Vill bankbolag afstå sin sedelutgifningsrätt eller någon del deraf, göre derom anmälan hos Konungen.

36 §.

Förr än bankbolag börjar att utgifva egna banksedlar, skall inför Konungens Befallningshafvande styrkas:

att pant för sedlarne blifvit, på sätt i 27 § sägs, satt i allmänt förvar;
att profblanketter till banksedlarne blifvit till finansdepartementet inlemnade; samt

att uppgift å de personer, som skola underskrifva banksedlarne, blifvit uti allmänna tidningarna införd.

IV Kap.

Om bankbolags förvaltning och styrelse samt om bolagsstämma och revision.

37 §.

Bankbolags hufvudkontor skall vara beläget i stad, der magistrat finnes.

38 §.

Hufvudlottegarne skola inom sig utse sysslomän att utgöra bolagets styrelse. Denna eger att, under det ansvar och den kontroll af offentlig myndighet, som i allmän lag eller genom denna författning stadgas, förvalta banken samt att i alla mål lagligen tala och svara för bolaget.

Styrelsens ledamöter skola vara minst fem.

39 §.

För att kunna väljas till ledamot af styrelsen eller till suppleant för styrelseledamot skall bolagsman i bankens registerbok vara antecknad såsom innehafvare af lotter till belopp af minst ett tusen kronor.

40 §.

Uppgift å styrelsens ledamöter och deras suppleanter äfvensom å dem, hvilka ega att underskrifva bankbolagets sedlar och öfriga förbindelser, skall, så ofta förändring deri inträffar, så ock efter hvarje ordinarie bolagsstämma, ofördröjligen lemnas till Konungens Befallningshafvande och genom styrelsens försorg införas i allmänna tidningarna.

41 §.

Styrelsen åligger:

att ställa sig till noggrann efterrättelse denna lag, den för bankbolaget fastställda bolagsordning samt den af bolaget för styrelsen utfärdade instruktion;

att när som helst hålla bankens räkenskaper och handlingar tillgängliga för Konungens Befallningshafvande eller dess ombud, för den

af Konungen förordnade bankinspektören samt för den särskilda undersökning, Konungen eller chefen för finansdepartementet eljest kan finna för godt att låta anställa;

att genast efter hvarje månads slut i närvaro af Konungens Befallningshafvande eller dess ombud, enligt formulär, som från finansdepartementet meddelas, upprätta en öfersigt, utvisande bankens tillgångar och skulder, jemte uppgift om räntesatserna för bolagets in- och utlåning samt diskonto, som under den tid öfersigten omfattar varit hos bolaget gällande, och att derefter ofördröjligen till nämnda departement insända denna öfersigt för dess offentliggörande genom departementets försorg;

att jemväl i öfrigt meddela chefen för finansdepartementet och bankinspektören alla de upplysningar rörande banken, som af dem äskas;

att vid hvarje kalenderårs slut låta upprätta fullständigt bokslut öfver bolagets ställning;

att, efter verkställd revision, till finansdepartementet insända revisionsberättelsen och låta införa densamma i allmänna tidningarna; samt

att, der styrelsen under löpande räkenskapsår finner anledning till antagande, att till följd af lidna förluster reservfonden och tio procent af grundfonden förlorats, eller chefen för finansdepartementet af enahanda anledning sådant förordnar, ofördröjligen låta upprätta bokslut och kalla revisorerna att granska bokslutet.

42 §.

Alla skriftliga afhandlingar, som styrelsen för bolaget ingår, skola underskrifvas å bolagets vägnar och med utsättande af dess antagna benämning, vid äfventyr att eljest styrelsens ledamöter, som underskrifvit afhandlingen, skola för fullgörande af bolagets derpå grundade förbindelse ansvara såsom för egen skuld, en för alla och alla för en.

43 §.

Sker afvikelse från denna lag eller från bolagets ordning, och varder ej den anmärkta afvikelsen rättad inom trettio dagar, ankomme på Konungen att förklara bolaget hafva förverkat rättigheten att drifva bankrörelse.

44 §.

Ledamot af styrelsen, äfvensom suppleant för styrelseledamot, kan från sitt uppdrag skiljas genom i behörig ordning fattadt bolagsstämmobeslut.

45 §.

Styrelseledamot förblifve bolaget ansvarig för de åtgärder, i hvilka han deltagit, till dess ansvarsfrihet, på sätt i 47 § sägs, blifvit beviljad. Har ej talan å styrelseledamots förrättning blifvit anställd inom natt och år från det den revision, hvarom i 48 § förmåles, blifvit afslutad, vare så ansedt som om ansvarsfrihet blifvit beviljad.

46 §.

Ordinarie bolagsstämma skall hållas minst en gång årligen. Vid bolagsstämma tillkomme rösträtt endast den, som i registerboken är antecknad såsom lottegarare i bolaget.

47 §.

Ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter må meddelas endast af ordinarie bolagsstämma. Ej må styrelseledamot i beslut derom deltaga.

48 §.

Revision skall hvarje år förrättas. Deri deltage en af Konungens Befallningshafvande förordnad person.

Val af revisorer skall årligen ske vid ordinarie bolagsstämma; skolande dervid iakttagas, att åtminstone hvart annat år en af revisorerne ombytes. Ej må styrelseledamot deltaga i sådant val.

49 §.

Öfverträda styrelseledamöter eller andra lottegarare denna lag eller bolagsordningen, vare de skyldige att ersätta all genom sådan öfverträdelse uppkommen skada, en för alla och alla för en.

V Kap.

Om bankbolags upplösning och om förlängning af bankbolags oktroj.

50 §.

Har bankbolag, enligt behörigen revideradt bokslut, gjort sådana förluster, att reservfonden och tio procent af grundfonden förlorats,

skall styrelsen, senast den dag revisionsberättelsen aflemnas, sammankalla bolagsstämma till första dag sådant enligt bolagsordningen kan ske, och låte styrelsen dessutom om bolagsstämman ofördröjligen underätta hufvudlottegarne genom särskilda bref, som med posten afsändas; skolande i dessa bref uppgifvas, att bolaget gjort sådan förlust, som här är sagd.

Har före eller senast vid bolagsstämman af hufvudlottegarne tecknats hvad som erfordras för att återställa grundfonden till dess behöriga belopp, ege bolaget att fortsätta rörelsen; i motsatt fall skall bolaget ställas under utredning. Sålunda tecknadt tillskott skall till bolaget inbetalas inom tre månader från bolagsstämman.

Finner Konungens Befallningshafvande att, oaktadt erforderligt tillskott icke blifvit tecknadt, bolaget likväl fortsätter rörelsen, eller att tecknadt tillskott icke blifvit inom föreskrifven tid erlagdt, skall Konungens Befallningshafvande ofördröjligen inberätta förhållandet till Konungen och under tiden inställa bankrörelsen. På Konungen ankomme att förordna om bolagets ställande under utredning.

51 §.

De hufvudlottegarne, som verkställt tillskottet, ege att af bolagets blifvande behållna vinstmedel erhålla åter hvad af dem blifvit tillskjutet, jemte sex procent årlig ränta, innan annan utdelning får ske. Upplöses bolaget förr, än sådant tillskott blifvit till fullo återbetaldt, skall, sedan bolagets skulder blifvit guldna, tillskottet, dock utan beräkning af ränta för tid efter bankrörelsens upphörande, gäldas af bankens tillgångar, så långt de dertill förslå, innan någon utdelning å lotterna må ega rum.

52 §.

Har Konungen förklarad bankbolag hafva förverkat rättigheten att drifva bankrörelse, eller varder i det fall, hvarom i 50 § förmåles, bankbolag stäldt under utredning, skall, der ej bolaget afträdt sin egendom till konkurs, chefen för finansdepartementet förordna allmänt ombud, som har att närvara vid styrelsens sammanträden, med rätt att yttra sig till protokollet, samt att i öfrigt öfvervaka utredningen.

53 §.

Varder, under det bankbolag fortsätter sin rörelse, utdelning beslutad och verkställd, ändå att, enligt senast upprättade, behörigen revi-

derade bokslut, tillgång dertill icke kan beredas utan åsidosättande af de i 17 och 19 §§ angående bolagets fonder meddelade bestämmelser, vare, i händelse af bolagets oförmåga att fullgöra sina förbindelser, de lottegarne, som uppburit sådan utdelning, skyldige att återbära densamma; och ansvare derjemte, på sätt i 49 § stadgas, de, som deltagit i beslutet, en för alla och alla för en, för den brist, som vid återbäringen kan uppkomma.

Lag samma vare der, efter det bankbolag blifvit stäldt under utredning eller beslut fattats om bolagets upplösning, utdelning till lottengarne skett och bolaget sedermera finnes oförmöget att fullgöra sina förbindelser.

54 §.

När bankbolag upplöses utan konkurs, vill, uppå anmälan härom, Konungen genom allmän kungörelse förelägga en hvar, som innehar af bolaget utgifven sedel, att inom två år från kungörelsens dag, vid förlust af all betalningsrätt, förete sedeln till iufriande i banken; skoland kungörelsen minst fyra gånger under hvarterdera året uppläsas i rikets kyrkor och införas i allmänna tidningarna.

55 §.

Önskar bankbolag erhålla förlängning af bolaget meddelad oktroj, göre i den ordning, som i 1 § är sagd, ansökning derom sist sexton månader innan den löpande oktrojen tilländagår.

Beslut om sådan ansökning skall fattas å ordinarie bolagsstämma sist tjugi månader före utgången af den löpande oktrojen; och åligge det styrelsen att om beslutet ofördröjligen underrätta hufvudlottegarne genom särskilda bref, som med posten afsändas.

56 §.

Hufvudlottegarne, som ej vill under förlängd oktroj i bolaget kvarstå, ege, derest han sist aderton månader före oktrojtidens utgång sådant för styrelsen anmält, att, efter det den löpande oktrojen tilländagått, ur bolaget utträda samt af bolagets behållning enligt behörigen revideradt bokslut utbekomma hvad på honom belöper.

VI Kap.

Särskilda bestämmelser.

57 §.

Enskildes förhållanden till bankbolag må ej för allmänheten yppas.

58 §.

Genom styrelsens försorg skall i allmänna tidningarna tillkännagifvas, när bankbolag börjar eller slutar sin rörelse. Sådan under rättelse skall jemväl insändas till finansdepartementet.

59 §.

Förändring af bankbolags ordning ege ej giltighet med mindre den varder af Konungen stadfäst; och vare om anmälan hos rätten af den förändring och dess kungörande lag, som i 10 § sägs.

60 §.

Vid fordringars utsökande njute bankbolag samma rätt till handräkning, som för riksbanken är beviljad.

61 §.

Bankbolag skall i de mål, för hvilka ej annorlunda genom lag stadgas, lyda under rådstufvurätten i den stad, der bolagets hufvudkontor är beläget.

62 §.

Bolagsordning för bankbolag skall innefatta närmare bestämmelser angående:

a) grundfondens belopp;

Bih. till Riks. Prot. 1887. 1 Saml. 1 Afd. 16 Häft.

b) huruvida kommanditlottegare må inrymmas i bolaget samt, derest det medgifves, vilkoren därför och den andel i årliga vinsten, som skall dem tillkomma;

c) reservfonden och den del af årliga vinsten, som skall öfverföras till reservfonden;

d) den stad, der bolagets hufvudkontor skall vara beläget;

e) bankens rörelsegrenar;

f) antalet af styrelsens ledamöter och suppleanter för dem samt tiden för deras uppdrag;

g) tid och ort för ordinarie bolagsstämma och vilkoren för sammanställande af extra bolagsstämma;

h) rösträtt vid bolagsstämma;

i) huruvida till revisor må utses annan än lottegare i bolaget; antalet revisorer och tiden för revisionen;

k) den ordning, i hvilken bolaget må besluta att före oktrotidens utgång sig upplösa; samt

l) sättet för vinnande af ändring i bolagsordningen.

63 §.

Det åligger bankbolag att med belopp, som af Konungens Befallningshafvande bestämmes, godtgöra ombud, som Konungens Befallningshafvande enligt 27 och 41 §§ hos banken anställer, den person, som enligt 48 § af Konungens Befallningshafvande förordnas att deltaga i den årliga revisionen, samt det allmänna ombud, som chefen för finansdepartementet enligt 52 § förordnar.

Öfvergångsstadganden.

64 §.

Varder enligt denna lag sedelutgifningsrätt medgifven bankbolag, som enligt äldre lag egt rätt att utgifva egna banksedlar, skola följande särskilda bestämmelser lända till efterrättelse:

1:o.) Innan bankbolaget börjar sin rörelse på grund af oktroj, meddelad enligt denna lag, skall bolaget, medelst styrkt utdrag ur bankens böcker, inför Konungens Befallningshafvande visa, att sedlar, ut-

gifna under bolagets föregående oktrojer, icke äro utelöpande till högre belopp än bolaget, enligt hvad i denna lag stadgas, är berättigadt utgifva, samt att, i öfverensstämmelse med föreskrifterna i denna lag, pant för bolagets sedlar blifvit i allmänt förvar satt.

2:o.) Innehafvare af sedel, utgifven under någon af bolagets föregående oktrojer, skall ega lika rätt till betalning ur bankens tillgångar, som innehafvare af sedel, utgifven under oktroj enligt denna lag.

3:o.) Under föregående oktrojer af bolaget utgifna sedlar, hvilka icke blifvit infriade, skola inräknas i beloppet af bolagets utelöpande sedlar.

Denna lag träder i kraft den 1 Januari 1888; dock att för bankbolag, hvars rätt att utgifva egna banksedlar grundas på tillåtelse, meddelad före nämnda dag, skall gälla hvad hittills varit stadgadt.

Förslag till

Lag

angående tillägg till och ändring i lagen för Rikets Ständers bank den 1 Mars 1830.

Häri genom förordnas, att nedannämnde §§ i lagen för Rikets Ständers bank den 1 Mars 1830 skola erhålla följande lydelse:

§ 5.

Mom. 1. Banken ege att utgifva sedlar till det belopp, som motsvaras af följande tillgångar:

- a) metallisk kassa, så beräknad som i § 6 sägs;
- b) på utrikes ort nedsatt eller under transport derifrån varande, mot sjöfara försäkradt guldmünt eller omyntadt guld; och
- c) hos bankinrättningar eller handelshus på utrikes ort i löpande räkning inestående medel.

Mom 2. Utöfver det enligt mom. 1 medgifna belopp vare banken berättigad till en sedelutgifning af högst fyratiofem millioner kronor under vilkor, att de på grund här af utgifna sedlar motsvaras af följande tillgångar sammanräknade:

- a) lätt säljbara utländska statspapper;
- b) statens, allmänna hypoteksbankens och andra inhemska obligationer, som å utländsk börs noteras;
- c) vexlar, betalbara inom eller utom riket.

§ 6.

Såsom bankens metalliska kassa skall beräknas allt inom landet befintligt, banken tillhörigt svenskt och utländskt guldmünt, omyntadt guld samt i Sverige, Norge eller Danmark i öfverensstämmelse med konventionen den 27 Maj 1873 pregladt silfvermynt.

Metalliska kassan må ej bibehållas vid lägre belopp än femton millioner kronor. Derutöfver skall, då de på grund af § 5 mom. 2 ut-

gifna sedlar öfverstiga trettiofem millioner kronor, banken hålla i metallisk kassa minst trettio procent af det belopp, hvarmed de på sådan grund utgifna sedlar öferskjuta sistnämnda summa.

Den del af metalliska kassan, som utgöres af guld, må ej bibehållas vid mindre belopp, än som svarar mot fyra femtedelar af den metalliska kassan i dess helhet.

§ 7.

Guld i plants, som för bankens räkning aflemnas till myntverket, skall af banken inlösas med guldets värde i svenskt mynt, eller två tusen fyra hundra åttio kronor för ett kilogram fint guld med afdrag af en fjerdedels procent i myntningskostnad, så ock, der smidbargöring och skedning ifrågakomma, af därför stadgade afgifter; dock må fullmäktige, när de så skäligt finna, befria säljaren från myntningskostnaden eller någon del deraf.

§ 8.

Uppgifter rörande bankens ställning skola offentliggöras på sätt och i den ordning, reglementet för banken närmare bestämmer.

§ 9.

Alla stadgar och reglementen angående bankens rörelse och förvaltning skola upprättas i noggrann öfverensstämmelse med de i denna lag fastställda grunder.

§ 10.

I fråga om enskildes rätt att ingå bolag för drifvande af bankrörelse gälle hvad derom särskildt är stadgadt eller framdeles af Konung och Riksdag stadgadt varder.

Denna lag må, såsom allmän civillag, ej annorlunda ändras, än på sätt i Regeringsformens 87 § 1 mom. stadgadt är, och ege i afseende på verkställigheten samma kraft och verkan som öfriga gällande lagar.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i Statsrådet å Stockholms slott den 17 decem-
ber 1886.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr statsministern THEMPTANDER,
Hans Excellens Herr ministern för utrikes ärendena
Grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
Friherre VON OTTER,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
RYDING,
VON KRUSENSTJERNA,
Friherre TAMM.

Chefen för finansdepartementet Statsrådet Friherre Tamm föredrog vidare efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet:

Riksdagens underdåniga skrifvelse den 16 maj innevarande år, deri Riksdagen anmält, bland annat, att Kongl. Maj:ts nådiga propositioner den 6 förutgångne mars, i hvad de innefattade förslag till lag med vissa bestämmelser angående bankbolag med sedelutgifningsrätt och till förordning angående enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar, icke blifvit af Riksdagen antagna,

i sammanhang hvarmed Departementschefen anmälde en den 13 april innevarande år till Kongl. Maj:t ingifven skrift, deri de enskilda

bankernas syndikat uttalat sin uppfattning och sina önskningsar angående vissa delar af banklagstiftningen.

Härefter anförde Departementschefen:

»Ehuru Riksdagen sålunda icke funnit sig böra godkänna de af Eders Kongl. Maj:t framlagda förslag till förändrad lagstiftning för de enskilda sedelutgifvande bankerna, synes dock frågans behandling hos Riksdagen tydligen gifva vid handen, att den emellan Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen rådande meningsskiljaktighet härutinnan väsentligen afser endast sådana ämnen, deri öfverensstämmelse utan allt för stor svårighet bör kunna ernås. I flertalet hufvudsakliga och principiellt viktiga frågor hafva Riksdagens båda kamrar gillat de af Eders Kongl. Maj:t framlagda förslag. Sålunda torde man af de beslut, som af hvardera kammaren fattats, få draga den slutsats, att den rådande meningen inom Riksdagen är densamma, som legat till grund för den nådiga propositionen, eller att upphörandet af den enskilda sedelutgifningen och koncentrerandet af sedelutgifningsrätten hos en enda bank är det mål, hvartill lagstiftningen på bankväsendets område bör sträfva, men att vidtagandet af en i vår nationella hushållning så djupt ingripande reform likväl bör genomföras med all den varsamhet, som nödig hänsyn till såväl våra näringars närvarande tillstånd som bestående bankinstitut kräfver.

Kamrarne hafva vidare sammanstämmande ansett, att vid lagstiftning för enskilda banker med sedelutgifningsrätt följande med den nådiga propositionen öfverensstämmande grunder böra iakttagas, nemligen:

att Konungen eger medgifva bankbolag oktroj för högst tio år och derutöfver intill slutet af då löpande kalenderår samt fastställa ordning för bolaget;

att bolagsmännen skola vara svenska medborgare till ett antal af minst trettio och grundfonden, som af dem insättes, utgöra minst en million kronor;

att bolagsmännen, som icke vidare skola vara solidariskt ansvarige för alla bankbolagets förbindelser, böra utöfver den på en hvar belöpande andel af grundfonden ansvara för bolagets samtliga förbindelser med lika belopp som andelen i grundfonden och derutöfver med lika stort belopp särskildt för de af bolaget utgifna sedlar, hvilken ansvarighet skall göras gällande i enlighet med särskild lag angående bankaktiebolags, sedelutgifvande bankbolags och sparbanks konkurs, hvartill förslag ock var af Eders Kongl. Maj:t framlagdt;

att enskildt bankbolags sedelutgifningsrätt skall vara grundad på värdepapper eller guld som, afskiljda från bolagets öfriga tillgångar, skola sättas under allmänt förvar såsom pant för sedlarne;

att sedlarnes innehafvare skola i de sålunda pantsatta tillgångarne åtnjuta förmånsrätt såsom i handfången pant enligt 17 kap. 3 § handelsbalken;

att Konungen i sammanhang med meddelande af tillstånd till bankrörelsens drifvande bestämmer den sedelutgifningsrätt, som under oktrotjtiden må tillkomma bolaget;

att den på värdepapper grundade sedelutgifningsrätt, som medgifves samtliga enskilda banker, ej må öfverskrida ett visst belopp, om hvars storlek meningarne emellertid varit delade;

att sedlar må fortfarande utgifvas i hittills vanliga valörer, men bankbolag ej hafva sedlar å tio kronor på en gång utelöpande till högre belopp än till en viss del af hvad Konungen medgifvit att bankens på värdepapper grundade sedelutgifningsrätt högst må utgöra; varande storleken af nämnde del föremål för skiljaktiga meningar;

att kommanditlottegarare må inrymmas i bankbolag; samt

att det allmänna bör genom finansdepartementet och Konungens befallningshafvande utöfva viss kontroll öfver bankbolags verksamhet.

Deremot har vid den kongl. propositionens behandling yppats en väsentlig skiljaktighet i fråga, huruvida i den lag, som är afsedd att stiftas, den tidpunkt bör fastställas, då de enskilda bankernas sedelutgifning skall upphöra, och huruledes indragning af sedelutgifningsrätten bör ske.

Vidare har inom Riksdagen uttalats en från Eders Kongl. Maj:ts senaste proposition afvikande mening hufvudsakligen i afseende på beloppet af den på värdepapper grundade sedelutgifning, som bör bankerna medgifvas, beskaffenheten af de värdepapper, som må godkännas såsom pant för sedlarne, samt i öfrigt beträffande några formella frågor, hvilka dock icke äro af beskaffenhet att utöfva något afsevärdt inflytande på frågan i dess helhet.

Huru öfvertygad jag än är derom, att den framtida utvecklingen af bankväsendet här i landet likasom i de flesta andra länder kommer att leda till sedelutgifningsrättens öfverlemnande åt en enda centralbank, tvekar jag dock icke att vidhålla den åsigt, att för ernående af detta mål måste i afseende å riksbankens organisation och verksamhet vidtagas åtgärder, som göra densamma mera skickad att uppehålla ställningen såsom en enda sedelutgivande bank. I detta afseende tillåter jag mig erinra om riksbankens nuvarande ställning såsom helt och hållet beroende af en politisk riksförsamling, hvilket förhållande onekligen kan framdeles, likasom det tillförene skett, under vissa förutsättningar verka menligt. Bankkomitén har ock derföre föreslagit en reorganisation af riksbanken, hvilken onekligen skulle erbjuda bättre

garanti, att icke de politiskt magtegende vid något tillfälle kunde begagna riksbanken till befordrande af ändamål, som icke öfverensstämde med bankens fördel. Med den omvårdnad, hvarmed Riksdagen för närvarande omfattar riksbanken, och den omsorg, Riksdagen ådagalägger att betrygga bankens soliditet, lär man emellertid inom Riksdagen anse ett upprepande af förra tiders felgrepp knappast tänkbart, och en reform af banken, som skulle undandraga den Riksdagens utslutande bestämmanderätt med afseende på förvaltningen, lär derför ej för närvarande hafva någon större utsigt till framgång. Andra åtgärder, äfvenledes önskvärda för att befria banken från uppgifter, som ej väl lämpa sig för en centralbank, men för närvarande näppeligen lättare att åstadkomma, äro t. ex. förbud för banken att godtgöra ränta på insatta medel samt frånskiljandet från bankens rörelsegrenar af utgifvande af afbetalnings- eller diskontlån, hvilken rörelse borde öfverlemnas åt andra institutioner, så att styrelsen för riksbanken och dess afdelningskontor icke behöfde tillsättas jemväl med hänsyn till denna art af utlåning. Så länge det emellertid icke låter sig bestämma, huruvida eller när längre gående åtgärder till riksbankens reformerande skulle kunna genomföras, har det synts mig icke vara tillrådligt att fastställa den tidpunkt, då en i landets ekonomiska lif så djupt ingripande reform som den totala indragningen af de enskilda bankernas sedelutgifning bör ske, lika litet som att någon längre tid i förväg bestämma, när de enskilda bankernas rätt att utgifva tiokronesedlar bör upphöra, utan jag anser, att med beslut om sedelutgifningsrättens begränsning utöfver hvad nu genom lag kan varda fastställt att gälla för den närmaste framtiden och om denna rätts slutliga upphörande bör anstå, till dess enighet vunnits rörande den ställning, som riksbanken bör intaga. I denna fråga kan jag således icke tillråda Eders Kongl. Maj:t att frångå den åsigt, som fått sitt uttryck i den till innevarande års Riksdag aflåtna nådiga proposition angående enskilda banker med sedelutgifningsrätt.

Det oaktadt vill det synas mig, som om utsigt ej bör saknas att vid nästa riksdag ernå enighet i fråga om lagstiftningen för de enskilda bankerna. För sådant fall hade det visserligen varit önskligt, om den nya lagen kunnat tillämpas från och med 1889 års ingång, men jag har ansett alldeles oantagligt, att en ny lag skulle hinna af Riksdagen antagas och, efter inhemtande af Högsta Domstolens yttrande öfver de ändringar, som Riksdagen möjligen kunnat vidtaga i den kongl. propositionen, af Eders Kongl. Maj:t utfärdas inom sådan tid, att ens något rådrum bereddes de enskilda bankerna att bestämma, huruvida de önskade fortsätta sin verksamhet under den nya lagens bestämmel-

ser. Då jag vidare icke har ansett mig kunna ifrågasätta, att nämnda banker skulle fatta beslut i sådant syfte och upprätta bolagsordning utan kännedom om den lag, efter hvilken deras rörelse skulle bedrivas, har jag, när från enskilda banker inkommit framställning om förlängd oktroj, funnit mig, i full öfverensstämmelse med de från statsrådsbanken i båda kamrarne vid sistlidne riksdag gjorda uttalanden, böra tillstyrka sådan förlängning till 1893 års slut; och har Eders Kongl. Maj:t täckts bifalla hvad jag dervid tillstyrkt.

Nämnda omständighet synes mig desto mindre utgöra något hinder för frågans upptagande vid nästa riksdag, som bankerna alltid bör lemna tid att bereda sig på den förändring i deras vilkor, som ny lagstiftning kommer att innebära, och det alltid måste vara till gagn, att banklagstiftningen verkligen blir för den närmare framtiden ordnad och icke lemnas såsom en öppen fråga, deri ständigt nya förslag skola se dagen och upptaga lagstiftarnes tid, på samma gång de skola verka oroande på många områden af landets ekonomiska verksamhet. Deremot kan det förhållandet, att de enskilda bankerna numera redan fått några års förlängning af de gamla oktrojerna, föranleda vissa jemkningar i det författningsförslag, som framlades vid förra riksdagen.

Uti Eders Kongl. Maj:ts då aflåtna proposition var, likasom i bankkomiténs förslag, det belopp af banksedlar, som de enskilda bankbolagen egde utgifva mot pant af värdepapper, bestämdt till femtio millioner kronor, en siffra, som i det närmaste öfverensstämde med medelbeloppet af utelöpande enskilda banksedlar under den sista femårsperioden. Då den i detta förslag stadgade begränsning af sedelutgifningsrätten var ämnad att träda i tillämpning redan med år 1889, och föga tid sålunda återstod å ena sidan för de enskilda bankbolagen att vidtaga åtgärder för inskränkning af sedelutgifningen och å den andra för riksbanken att bereda sig på en väsentligen ökad utgifning af rörelsemedel, var det naturligt, att beloppet af den enskilda sedelutgifningen måste bestämmas med hänsigt till rörelsens behof af omsättningsmedel vid tiden för den nya lagstiftningens trädande i kraft. Men då, såsom nu är afsedt, de förändrade grunderna för den enskilda sedelutgifningen skulle komma att tillämpas först om sju år eller från och med år 1894, och tillräckligt rådrum sålunda torde vara beredt såväl de enskilda bankbolagen som riksbanken, tvekar jag ej att såsom ett ytterligare steg emot det i allmänhet såsom riktigt ansedda målet föreslå, att bankernas på värdepapper grundade sedelutgifning bestämmas något lägre, än som i propositionen till senaste Riksdag var förutsatt, eller till fyratiofem millioner kronor. Då bankerna, med fästadt afseende på den dem medgifna supplementära sedelutgifningen på guld,

blifva i stånd att till fullo begagna sig af den på värdepapper grundade emissionsrätten, synes anledning till någon berättigad farhåga ej förefinnas, att bankerna ej skulle äfven efter en sådan begränsning fortfarande kunna drifva sin rörelse i den utsträckning, som näringslivet kräver, serskildt hvad angår det större flertalet afdelningskontor.

I fråga åter om den gräns, inom hvilken bankbolag må utgifva sedlar å tio kronor, anser jag mig dess mindre böra tillstyrka någon afvikelse från det af Eders Kongl. Maj:t föreslagna stadgandet, att sedlar å denna valör ej må utgifvas till högre belopp än tre femtedelar af hvad bankbolags på värdepapper grundade sedelutgifning högst kan utgöra, som redan genom förslaget, att det belopp, bankbolagens sedelutgifningsrätt på grund af värdepapper högst må utgöra, skulle bestämmas till fyratiofem millioner kronor, i stället för femtio millioner kronor, rätten att använda sedlar å tio kronor nedsättes i motsvarande mån. En större nedsättning skulle helt visst, såsom äfven bankkomitén visat, sätta bankerna ur stånd att fortfarande bedrifva sin verksamhet vid de till landets skilda delar spridda afdelningskontoren och sålunda delvis åstadkomma samma verkan som sedelutgifningsrättens fullkomliga indragning. Ej heller bör det förgätas, att begränsningen i sjelfva verket går längre än orden angifva, ty för att icke öfverskrida den bestämda gränsen måste nemligen hvarje bank iakttaga den försigtigheten, att icke i dess yttersta omfång använda rätten att utgifva sedlar å tio kronor, hvilken rätt väl till märkandes icke vidgas genom den supplementära sedelutgifningen på guld.

Vidkommande beskaffenheten af de värdepapper, som må användas såsom pant för sedelutgifningen, har inom Riksdagen den mening gjort sig gällande, att någon större frihet bör lemnas de enskilda bankbolagen, än Eders Kongl. Maj:t föreslagit. Under det Eders Kongl. Maj:t i likhet med bankkomitén ansett såsom pant för sedlarne böra godkännas, förutom in-tecknade skuldsedlar af viss föreskrifven beskaffenhet och till viss andel af panten i dess helhet, endast obligationer utfärdade af svenska staten, allmänna hypoteksbanken och hypoteksföreningar mellan jordegare å landet, hafva Riksdagens kamrar bland de värdepapper, hvilka skulle få tjena till pant för sedelutgifningen, upptagit äfven andra inhemska obligationer, som noteras å utländsk börs, samt lätt säljbara utländska statspapper. Inom Riksdagen gjorde sig nemligen den uppfattning gällande, att om de obligationer, som finge antagas såsom pant för sedlarne, inskränktes till de af Eders Kongl. Maj:t föreslagna slag, skulle priset å sådana obligationer till följd af den samtidiga starka efterfrågan stiga öfverdrifvet högt och bankerna antagligen nödgas uppköpa dem i utlandet, enär de endast der stode att erhålla till erforder-

ligt belopp. Om, såsom derjemte inom Riksdagen afsågs, rättigheten att som sedelpant använda värdepapper utöfver dem, som i den nådiga propositionen omförmäldes, göres beroende af Eders Kongl. Maj:ts godkännande så väl hvad angår de särskilda slagen af värdepapper som i fråga om det värde, till hvilket dessa må kunna såsom pant antagas, synes mig någon betänklighet icke böra möta att godkänna den åsigt, som i förevarande del af frågan blifvit inom Riksdagen omfattad. Den dubbla pröfningsrätt, som med hänsyn till de nu ifrågavarande värdepapperen skulle tillkomma Eders Kongl. Maj:t, torde innebära fullt betryggande garanti därför, att äfven den af sådane värdepapper bestående del af sedelpanten i händelse af behof skulle visa sig fullt tillräcklig.

I öfverensstämmelse med den inom Riksdagen uttalade åsigt har Eders Kongl. Maj:t redan vid meddelande af oktroy för enskilda sedelutgifvande banker föreskrifvit, att ej blott den person, som af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande förordnas att deltaga i revision af bankbolags förvaltning, utan äfven det af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande hos banken anställda ombud skola affönas af bankens medel med belopp, som Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande eger bestämma. Samma grundsats lärer därför böra följas äfven i den lag, hvarom nu är fråga, samt tillämpas jemväl i afseende å afföningen för den person, chefen för finansdepartementet kan förordna att, när enskild bank ställes under utredning, öfvervaka utredningen.

Hvad angår den formella behandlingen af ämnena för ifrågavarande lagstiftning, så hade uti det af Eders Kongl. Maj:t för sistlidne Riksdag framlagda förslag den anordning vidtagits, att hithörande stadganden fördelats i två särskilda författningar, innefattande den ena endast de stadganden, som äro af civillags natur och följaktligen borde behandlas i den för sådan lags stiftande föreskrifna ordning, och den andra de reglementariska bestämmelserna, hvilka borde såsom hittills tillhöra den under finansdepartementet stående lagstiftningen. Eders Kongl. Maj:t ansåg nemligen att Riksdagen visserligen borde deltaga i denna lagstiftning, men att endast de delar deraf, som vore af civillags natur, borde underkastas de tyngre former, som grundlagen föreskrifver för stiftande af sådan lag. En dylik sönderdelning iaktogs äfven i fråga om den samtidigt Riksdagens pröfning underställda lagstiftningen för aktiebanker, i det att uti det framlagda förslaget till förordning om dylika banker, hvilket tillkommit på föredragning af chefen för finansdepartementet, endast upptogs de bestämmelser, hvilka ansågos erforderliga utöfver hvad civillag i detta ämne redan stadgade.

Med anslutning till de åsikter, som uttalats såväl af den senaste bankkomitén som äfven inom högsta domstolen vid granskningen af de

i sammanhang med förordningen angående enskilda bankbolag uppgjorda lagförslag sammanförde emellertid Riksdagen i en enda författning af civillags natur alla de till lagstiftningen rörande bankaktiebolag hörande stadganden, och på samma sätt ansågs inom Riksdagen äfven böra med lagstiftningen för de sedelutgifvande bankerna förfaras.

I den lag, som Eders Kongl. Maj:t den 19 sistlidne november utfärdat om bankaktiebolag, har Eders Kongl. Maj:t redan godkänt Riksdagens uppfattning i denna del, och sedan Eders Kongl. Maj:t genom den likaledes nyss nämnda dag utfärdade kungörelsen om ändring af nådiga stadgan angående fördelning af ärendena emellan statsdepartementen den 16 maj 1840 förordnat, att äfven frågor angående banklagstiftning, som äro af civillags natur, skola med undantag af dem, som röra bankers konkurs, tillhöra finansdepartementets handläggning, synes nu ej annat böra ifrågasättas, än att lagstiftningen om bankbolag med sedelutgifningsrätt sammanföres i en lag.

I öfverensstämmelse med denna uppfattning har jag låtit inom finansdepartementet uppgöra ett förslag till lag angående enskilda sedelutgifvande banker. Då detta förslag förutom i här ofvan anmärkta delar hufvudsakligen ansluter sig till det af Eders Kongl. Maj:t för sistlidne Riksdag framlagda förslag i ämnet, torde det tillåtas mig att få såsom motivering därför åberopa det af dåvarande Departementschefen afgifna yttrande samt bankkomiténs betänkande, till hvilket nämnda yttrande i allmänhet hänför sig. För åtskilliga mindre ändringar i formen torde någon motivering ej erfordras.

I följd af nyssberörda nådiga kungörelse i fråga om fördelningen af ärendena emellan statsdepartementen lärer det tillhöra mig att inför Eders Kongl. Maj:t anmäla jemväl frågan om de ändringar, som den nu föreslagna lagstiftningen angående bankbolag med sedelutgifningsrätt kan påkalla i lagen för Rikets Ständers bank den 1 mars 1830. Ett förslag till ändring i denna lag framlades för sist församlade Riksdag och tillvann sig äfven med en obetydlig förändring i uppställningen båda kamrarnes godkännande, men frågan förföll i följd deraf, att Andra kammarens beslut i ämnet fattats endast uuder den sedermera icke inträffade förutsättningen, att ny lag angående enskilda bankbolag med sedelutgifningsrätt blefve genom båda kamrarnes sammanstående beslut vid samma riksdag antagen och derefter af Eders Kongl. Maj:t faststald.

Då jag vid mitt yttrande i fråga om förslag till lag angående enskilda banker framhållit, att jag visserligen anser en vidare gående reform af riksbanken vara af behofvet påkallad, i hvilket afseende jag

äfven angifvit några åtgärder, som synts mig önskvärda, men tillika att, efter min uppfattning, någon större utsigt till framgång för ett dylikt förslag för närvarande icke förefinnes, torde jag nu få inskränka mig till den hemställan, att för Riksdagen ånyo måtte framläggas förslag till lag angående tillägg till och ändring i lagen för Rikets Ständers bank med den lydelse, hvori förslaget af sistlidne Riksdags båda kamrar godkändes.

Slutligen bör jag erinra, att förslaget till förändrad lagstiftning för sedelutgifvande bankbolag förutsätter äfven utfärdandet af två andra författningar nemligen angående förändrad lydelse af 17 kap. 3 § handelsbalken samt angående bankaktiebolags, sedelutgifvande bankbolags och sparbanks konkurs, och komma förslag till dylika författningar att af chefen för justiedepartementet efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet för Eders Kongl. Maj:t anmälas.»

Departementschefen uppläste härefter inom finansdepartementet uppgjorda förslag till dels *lag angående enskilda bankbolag med sedelutgifningsrätt*, dels ock *lag angående tillägg till och ändring i lagen för Rikets Ständers bank den 1 mars 1830*, hvilka förslag finnas detta protokoll under Litt. — bilagda, samt hemställde, att Högsta Domstolens yttrande öfver dessa förslag måtte jemlikt 87 § regeringsformen genom note ur protokollet införas.

Hvad Departementschefen sålunda hemställt behagade, på tillstyrkan af statsrådets öfriga ledamöter, Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla.

Ex protocollo:

Hans Wachtmeister.

Förslag till

Lag

angående enskilda bankbolag med sedelutgifningsrätt.

Med upphäfvande af dels Kongl. Maj:ts förnyade nådiga kungörelse angående enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar den 12 Juni 1874, dels ock nådiga förordningen angående vissa lagbestämmelser med afseende å enskilda banker den 6 Oktober 1848 stadgas som följer:

1 Kap.

Om bankbolags bildande, så ock om bolagsmännens ansvarighet.

1 §.

Vilja enskilde ingå bolag i ändamål att drifva bankrörelse med rätt att utgifva egna banksedlar, söke dertill Konungens lof och begäre Hans stadfästelse af bolagets ordning; skolandet dervid styrkas, att det belopp, hvartill enligt bolagsordningen bolagets grundfond minst skall uppgå, blifvit tecknad, samt att bolagsmännens antal ej understiger det, som för bankbolags bildande i denna lag är föreskrifvet.

Finner Konungen, att bolagsordningen är öfverensstämmande med denna lag samt lag och författningar i öfrigt; att rätt till utgifvande af egna banksedlar kan bankbolaget medgifvas utan öfverskridande af det i 2 § stadgade högsta beloppet för bankbolagens sammanlagda, på värdepapper grundade sedelutgifningsrätt, samt att bankinrättningen är för landet nyttig, meddelar Konungen bolaget rättighet till bankrörelsens drifvande under högst tio år och derutöfver intill

slutet af då löpande kalenderår och bestämmer dervid den på värdepapper grundade sedelutgifningsrätt, som under nämnda tid må tillkomma bankbolaget.

2 §.

Bankbolags sedelutgifningsrätt skall vara grundad på värdepapper eller guld, på sätt i 24 och 25 §§ närmare förmäles.

Sedelutgifningsrätt grundad på värdepapper må ej medgifvas utöfver ett sammanlagdt belopp af fyrtiofem millioner kronor för samtliga bankbolag.

3 §.

I bolagsordningen skall angifvas den benämning, hvarunder bankbolag drifver sin rörelse; och skall benämningen utmärka bolagets egenskap af bank.

4 §.

Delegarne i bankbolag skola vara svenske medborgare och till antalet minst trettio. De kallas hufvudlottegarne.

5 §.

Bankbolags grundfond skall insättas af hufvudlottegarne och utgöra minst en million kronor.

6 §.

Hvarje hufvudlottegarne skall utöfver den andel af bolagets grundfond, som å honom belöper, gemensamt med öfrige hufvudlottegarne ansvara för bolagets samtliga förbindelser med lika belopp, som hans andel i grundfonden, och dessutom särskildt för de af bolaget utgifna sedlar med lika stort belopp, som hans sagda andel. Brister någon hufvudlottegarne i gäldande af sitt ansvarsbelopp, faller bristen öfrige hufvudlottegarne till last, så långt deras ansvarighet sig sträcker.

Den ansvarighet utöfver andel i grundfonden, som åligger hufvudlottegarne, må ej mot dem göras gällande i annan ordning, än i lagen angående bankaktiebolags, sedelutgifvande bankbolags och sparbanks konkurs finnes föreskrifven.

7 §.

Hufvudlottegarne stånde öppet att med sig förena kommanditlottegarne. Sådan delegare är icke för bolagets förbindelser ansvarig med mera än han i bolaget insatt eller åtagit sig insätta. Ej må kommanditlottegarne i bolaget inrymmas för större belopp än som motsvarar hälften af grundfonden. Det af kommanditlottegarne tillskjutna belopp häftar lika med grundfonden för bolagets samtliga förbindelser.

Kommanditlottegarne må ej deltaga i andra beslut å bolagsstämma än val af revisorer. Till revisor må kommanditlottegarne kunna utses.

8 §.

Öfverlåter hufvudlottegarne eller hans sterbhusdelegare sina lotter eller någon af dem å annan person, vare sådan öfverlåtelse ogiltig, derest bolaget ej till öfverlåtelsen lemnar sitt samtycke. Ansökning härom göres skriftligen hos bolagets styrelse; skolande dervid medelst handlingar, som till bolaget öfverlemnas, styrkas, att den, å hvilken öfverlåtelsen egt rum, godkänt densamma. Dylig ansökning skall pröfvas å först derefter infallande ordinarie bolagsstämma.

Bolaget må dock ega att å bolagsstämma åt styrelsen uppdraga att vid sammanträde, hvartill styrelsens samtliga ledamöter böra vara bevisligen kallade, godkänna öfverlåtelser af lotter i bolaget; skolande kallelsen innehålla närmare uppgift om den eller de öfverlåtelser, hvilka vid sammanträdet komma under pröfning. Ej må öfverlåtelse anses vara af styrelsen godkänd, derest icke alla vid sammanträdet närvarande styrelseledamöter biträdt beslutet derom. Öfverlåtelser, som styrelsen godkänt, skola vid näst derefter infallande ordinarie bolagsstämma för bolaget anmälas.

Ledamot af styrelsen äfvensom suppleant för styrelseledamot må ej utan ordinarie bolagsstämmas samtycke öfverlåta någon af de lotter, som af honom innehades, då han sist till styrelseledamot eller suppleant utsågs; och eger bolagsstämman ej medgifva styrelseledamot eller suppleant att öfverlåta lotter i vidsträcktare mån, än att han fortfarande blifver innehafvare af lotter till minst det belopp, som i 39 § öförmäles.

9 §.

Kommanditlottegarne må öfverlåta sina lotter till annan person; skolande anmälan om sådan öfverlåtelse af den nye egaren göras hos bolagets styrelse.

10 §.

Bolagsordningen och Konungens beslut om stadfästelse derå samt förteckning öfver hufvudlottegarne med uppgift tillika å det antal lotter, en hvar af dem innehar, skola företes hos den rådstufvurätt, under hvilken bolaget lyder. Rätten intage ordagrant innehållet af dessa handlingar i sitt protokoll samt låte på bolagets bekostnad i allmänna tidningarne iuföra kungörelse om bolaget jemte förteckningen öfver hufvudlottegarne och det antal lotter, en hvar af dem innehar.

11 §.

Förr än bankbolag öppnar sin rörelse, skall inför Konungens Befallningshafvande styrkas:

att hvad i 10 § är föreskrifvet blifvit behörigen fullgjordt;

att å lotterna blifvit inbetalde minst tjugu procent af grundfonden och säkerhet stäld därför, att återstoden varder inbetald i enlighet med hvad i 14 § stadgas;

att en hvar af hufvudlottegarne till förvaring hos bolaget afemnat en af två personer bestyrkt skriftlig handling, innefattande erkännande af honom, att han är innehafvare af det antal lotter, den i nästföljande § omförmälda registerbok utvisar; samt

att uppgift å de personer, hvilka utgöra bolagets styrelse, äfvensom å dem, hvilka ega att underskrifva bolagets förbindelser, blifvit i allmänna tidningarna införd.

12 §.

I banken skall finnas en särskild bok, i hvilken samtliga såväl hufvudlottegarne som kommanditlottegarne skola inregistreras och anteckning göras om de lotter, en hvar innehar.

I registerboken skola alla i behörig ordning godkända förändringar i eganderätten till lotter genast antecknas. Ej må någon uppbara vinstutdelning å lott, för hvilken han ej är i registerboken iuförd såsom egare.

En hvar som sådant önskar stående fritt att å de tider, banken hålles för allmänheten öppen, af registerboken taga kännedom, äfvensom att mot den afgift, som är stadgad för afskrift, meddelad vid underdomstol i stad, erhålla till rättigheten af vederbörande tjänsteman bestyrkt utdrag derur.

13 §.

När i registerboken anteckning skett om förändring i eganderätten till hufvudlottegares lott, skall uppgift härom genom styrelsens försorg ofördröjligen aflemnas till rådstufvurätten, som låter intaga uppgiften i sitt protokoll. Efter utgången af hvarje år skall rådstufvurätten på bolagets bekostnad låta i allmänna tidningarna införa kungörelse om de under året i dess protokoll antecknade förändringar i eganderätten till hufvudlottegarnes lotter.

14 §.

Af grundfonden skola inbetalas minst tjugu procent innan bankbolag öppnar sin rörelse, ytterligare minst tjugu procent inom tre månader från det rörelsen öppnats och återstoden inom ett år från samma tid.

Det åligger bolagets styrelse att inom ett år från bankens öppnande inför Konungens Befallningshafvande styrka, att grundfonden blifvit till hela sitt belopp inbetald. Sker det ej, göra Konungens Befallningshafvande derom anmälan hos Konungen; och ankomme på Konungen att förklara bolaget hafva förverkat rättigheten till bankrörelsens drifvande.

15 §.

Hafva kommanditlottegarer blifvit i bankbolag inrymde, skall det belopp, som dem åligger att tillskjuta, inbetalas inom ett år från det teckningen till sådan delaktighet i bolaget afslutats eller, derest teckningen afslutats före bankrörelsens öppnande, från sistnämnde tid.

16 §.

Grundfonden skall fördelas i lotter å lika belopp. Lottbref skall ställas till viss person och må ej utfärdas förr, än grundfonden blifvit till fullo inbetald.

Lag samma vare om den genom tillskott af kommanditlottegarer bildade särskilda fond; dock att lottbref till sådana delegare ej må utställas förr, än jemväl denna fond till fullo inbetalts.

17 §.

Inbetald grundfond och den genom tillskott af kommanditlottegarer bildade särskilda fond må ej, så länge bankrörelsen fortfar, minskas genom utdelning eller annan återbetalning till lottegarne.

18 §.

I bolagsordningen må ej rätt medgifvas bankbolag att öka sin grundfond utöfver dubbla beloppet af hvad samma fond enligt bolagsordningen minst skall utgöra.

19 §.

Af bankbolags behållna årliga vinst skola minst tio procent afsättas för bildande af en reservfond. Sedan reservfonden uppgått till tjugu procent af bolagets grundfond, må vidare afsättning till reservfonden kunna upphöra; nedgår den under detta belopp, skall afsättning dertill ånyo vidtaga.

Reservfonden må endast användas till betäckande af den förlust, som å bolagets rörelse i dess helhet under något år kan hafva uppstått.

II Kap.

Om bankbolags rörelse.

20 §.

Bankbolag må ej drifva handel med annat än guld och silfver, in- och utrikes vexlar samt räntebärande papper.

21 §.

Ej må bankbolag ega annan fastighet än som för bankens inrymmande är afsedd. För bankbolags fordran pansatt eller utmätt, fast eller lös, egendom, som försäljes å auktion, dervid bolagets rätt kan vara beroende, må bolaget vara oförhindradt att inropa; vare dock skyldigt att åter afyttra densamma, så snart det utan förlust kan ske.

Bankbolag må ej ega eller såsom säkerhet för försträckning mot-taga egna lottbref.

22 §.

Bankbolag må ej utfärda räntebärande förbindelser, ställda till viss man eller order eller till innehafvaren, lydande å mindre belopp än fem hundra kronor, ej heller utställa tryckta eller graverade obligationer.

23 §.

Depositionsbevis, som bankbolag utfärdar, skall, vare sig att ränta å de insatta medlen utfästes eller ej, ställas till viss man och innehålla, att öfverlåtelse bör till nye egarens säkerhet hos banken anmälas.

I öfrigt skall af bankbolag utfärdadt qvitto gälla endast såsom bevismedel i fråga om inbetalning eller insättning och må för ty ej öfverlätas eller i rörelsen utlemnas.

III Kap.

Om bankbolags sedelutgifningsrätt.

24 §.

För sedlar, hvilka utgifvas af bankbolag, skall finnas i allmänt förvar satt pant, bestående af värdepapper. Inom den bankbolag af Konungen medgifna sedelutgifningsrätt på grund af värdepapper må bolaget i allmänna rörelsen hålla på en gång utelöpande banksedlar till belopp, som motsvarar värdet af den för sedlarne satta pant, hvarom i nästföljande § sägs.

Derutöfver må bankbolag jemväl utfärda sedlar till ett belopp, motsvarande värdet utaf bolaget tillhörigt guld, som af bolaget sättes såsom pant i allmänt förvar, dock under vilkor att bolaget vid sitt hufvudkontor har i kassan inneliggande guld till ett värde af femtio procent af det sålunda i allmänt förvar satta guldets.

25 §.

Pant i värdepapper, som af bankbolag sättes för dess sedlar, skall till minst sjuttio procent bestå af statens, allmänna hypoteksbankens eller hypoteksföreningars mellan jordegare å landet obligationer; dock må jemväl andra inhemska obligationer, som noteras på utländsk börs, äfvensom lätt säljbara utländska statspapper pantsättas, der de af Konungen i sådant afseende varda godkända. Panten får till återstående delen eller högst trettio procent utgöras af skuldebref, in-tecknade i jordegendom å landet eller fastighet i stad inom hälften af senast fastställda taxeringsvärde, så framt Konungens Befallningshafvande finner in-teckningen medföra full säkerhet för förskrifna beloppet; skolande likväl byggnad i stad, för att in-teckning deri må sättas såsom pant för sedlarne, vara brandförsäkrad uti någon med vederbörligen fastställt reglemente försedd brandförsäkringsinrättning inom riket. Konungen bestämmer det värde, hvartill hvarje särskildt slag af obligationer må godkännas såsom pant för sedlarne.

26 §.

De af bankbolag för dess sedlar i pant satte värdepapper eller någon del deraf må, på bolagets begäran, utbytas mot andra värdepapper af beskaffenhet, som i 25 § sägs, dock med iakttagande deraf att den del af panten, som utgöres af in-tecknade skuldebref, icke någonsin kommer att öfverstiga trettio procent af hela panten. Värdepapper må ock kunna utbytas mot guld, som då skall nedsättas i allmänt förvar på enahanda sätt, som om värdepapper stadgas.

27 §.

Pant, som af bankbolag sättes för dess sedlar, skall, afskild från bankens öfriga tillgångar, vara i den stad, der hufvudkontoret är beläget, förvarad i rum, som är försedt med tre olika lås och blifvit af Konungens Befallningshafvande godkänt. Konungens Befallningshafvandes ombud, bankbolagets styrelse samt en ledamot af magistraten eller i stad, der magistrat ej finnes, den Konungens Befallningshafvande förordnar skola innehafva nyckeln hvar till sitt lås.

28 §.

Uti de bankbolags tillgångar, som äro, på sätt i 27 § sägs, af bolaget satta i allmänt förvar såsom pant för dess sedlar, njute innehafvare af bolagets sedlar den förmånsrätt, som i 17 kap. handelsbalken stadgas.

29 §.

Finnes bankbolag hafva sedlar på en gång utelöpande utöfver det belopp, som bolaget, enligt hvad här ofvan är föreskrifvet, eger utfärda, skall, der förhållandet ej inom fyra dagar blifvit rättadt, bolaget till statsverket erlægga ett tusen kronor för hvarje dag dess utelöpande sedlar öfverskridit det tillåtna beloppet, och åligge Konungens Befallningshafvande att genast anmäla förhållandet hos Konungen. Öfverskrides sedelutgifningsrätten oftare eller är förseelsen eljest af svårare beskaffenhet, ankomme på Konungen att återkalla det bolaget lemnade tillstånd att utgifva egna banksedlar.

30 §.

De sedlar, som af bankbolag utgifvas, skola ställas till innehafvaren att utan ränta vid anfordran inlösas.

Banksedlar må lyda endast å tio, femtio, ett hundra, fem hundra och ett tusen kronor; dock vare bankbolag förbjudet vid äfventyr, som i 29 § sägs, att hafva sedlar å tio kronor utelöpande till högre sammanlagdt belopp, än som motsvarar tre femtedelar af hvad Konungen medgifvit, att bankens på värdepapper grundade sedelutgifning högst må utgöra.

31 §.

Om längd och bredd å de sedlar, som af bankbolagen må utgifvas, förordnar Konungen. Till sedlar må tryckta eller graverade blanketter användas, och skola sedlarne vara underskrifna af minst två bland styrelsens ledamöter samt en af bolagets tjänstemän. Ej må bankbolags sedlar tillverkas till likhet med riksbankens sedlar. Innan sedlar af bankbolag utgifvas, skola profblanketter dertill inlemmas till finansdepartementet.

32 §.

Banksedel skall ovilkorligen, då den företes i bankens hufvudkontor till invexling, inlösas med lagligen i riket gällande guldmynt.

33 §.

Vägras inlösen, vare innehafvaren af banksedeln berättigad att jemte kapitalet åtnjuta ränta efter sex för hundra om året från den dag, inlösen blifvit vägrad, intill dess betalning kan erhållas; och ege innehafvaren efter protest, verkställd genom notarius publicus, anmäla förhållandet hos Konungens Befallningshafvande, som, derest det ej genast kan visas, att hindret härrört af någon tillfällighet, ofördröjligen skall inberätta förhållandet till Konungen och under tiden inställa bankrörelsen. På Konungen ankomme att besluta, huruvida den bolaget meddelade tillåtelse till bankrörelses drifvande i sådant fall skall vara förverkad.

34 §.

Har bankbolag, medelst bestyrkt utdrag af bankens böcker, hos Konungens Befallningshafvande visat, att bolaget har sedlar utelöpande till mindre belopp än det, hvartill värdet af den för sedlarne satta pant uppgår, ege bolaget att utbekomma så stor del af panten, som i värde öfverstiger de utelöpande sedlarne. Ej må bankbolag derefter öka sin sedelutgifning förr, än pant för sedlarna till motsvarande belopp åter blifvit i allmänt förvar satt.

35 §.

Vill bankbolag afstå sin sedelutgifningsrätt eller någon del deraf, göre derom anmälan hos Konungen.

36 §.

Förr än bankbolag börjar att utgifva egna banksedlar, skall in för Konungens Befallningshafvande styrkas:

att pant för sedlarne blifvit, på sätt i 27 § sägs, satt i allmänt förvar;

att profblanketter till banksedlarne blifvit till finansdepartementet inlemnade; samt

att uppgift å de personer, som skola underskrifva banksedlarne, blifvit uti allmänna tidningarna införd.

IV Kap.

Om bankbolags förvaltning och styrelse samt om bolagsstämma och revision.

37 §.

Bankbolags hufvudkontor skall vara beläget i stad.

38 §.

Hufvudlottegarne skola inom sig utse sysslomän att utgöra bolagets styrelse. Denna eger att, under det ansvar och den kontroll af offentlig myndighet, som i allmän lag och genom denna författning stadgas, förvalta banken samt att i alla mål lagligen tala och svara för bolaget.

Styrelsens ledamöter skola vara minst fem.

39 §.

För att kunna väljas till ledamot af styrelsen eller till suppleant för styrelseledamot skall bolagsman i bankens registerbok vara antecknad såsom innehafvare af lotter till belopp af minst ett tusen kronor.

40 §.

Uppgift på styrelsens ledamöter samt på dem, hvilka ega att underskrifva bankbolagets sedlar och öfriga förbindelser, skall, så ofta förändring deri inträffar, så ock efter hvarje ordinarie bolagsstämma, ofördröjligen lemnas till Konungens Befallningshafvande och på bolagets bekostnad införas i allmänna tidningarna.

41 §.

Styrelsen åligger:

att ställa sig till noggrann efterrättelse denna lag, den för bankbolaget fastställda bolagsordning samt den af bolaget för styrelsen utfärdade instruktion;

att när som helst hålla bankens räkenskaper och handlingar tillgängliga för Konungens Befallningshafvande eller dess ombud, för den

af Konungen förordnade bankinspektören samt för den särskilda undersökning, Konungen eller chefen för finansdepartementet eljest kan finna för godt att låta anställa;

att genast efter hvarje månads slut i närvaro af Konungens Befallningshafvande eller dess ombud, enligt formulär, som från finansdepartementet meddelas, upprätta en öfversigt, utvisande bankens tillgångar och skulder, jemte uppgift om räntesatserna för bolagets in- och utlåning samt diskonto, som under den tid öfversigten omfattar varit hos bolaget gällande, och att derefter ofördröjligen till nämnda departement insända denna öfversigt för dess offentliggörande genom departementets försorg;

att jemväl i öfrigt meddela chefen för finansdepartementet och bankinspektören alla de upplysningar rörande banken, som af dem äskås;

att vid hvarje kalenderårs slut låta upprätta fullständigt bokslut öfver bolagets ställning;

att, efter verkställd revision, till finansdepartementet insända revisionsberättelsen och låta införa densamma i allmänna tidningarna; samt

att, der styrelsen eller chefen för finansdepartementet under löpande räkenskapsår finner anledning till antagande, att bankbolaget gjort sådana förluster, att reservfonden och tio procent af grundfonden förlorats, ofördröjligen låta upprätta bokslut och kalla revisorerna att granska bokslutet.

42 §.

Alla skriftliga afhandlingar, som styrelsen för bolaget ingår, skola underskrifvas å bolagets vägnar och med utsättande af dess antagna benämning, vid äfventyr att eljest styrelsens ledamöter, som underskrifvit afhandlingen, skola för fullgörande af bolagets derpå grundade förbindelse ansvara såsom för egen skuld, en för alla och alla för en.

43 §.

Sker afvikelse från denna lag eller från bolagets ordning, och varder ej den anmärkta afvikelsen rättad inom trettio dagar, ankomme på Konungen att förklara bolaget hafva förverkat rättigheten att drifva bankrörelse.

44 §.

Ledamot af styrelsen kan från sin befattning skiljas genom i behörig ordning fattadt bolagsstämmbeslut.

45 §.

Afgående styrelseledamot förblifve bolaget ansvarig för de åtgärder, i hvilka han deltagit, till dess ansvarsfrihet, på sätt i 47 § sägs, blifvit beviljad. Har ej talan å styrelseledamots förrättning blifvit anstald inom natt och år, från det den revision, hvarom i 48 § förmäles, blifvit afslutad, vare så ansedt som om ansvarsfrihet blifvit beviljad.

46 §.

Ordinarie bolagsstämma skall hållas minst en gång årligen.

Vid bolagsstämma tillkomme rösträtt endast den, som i registerboken är antecknad såsom delegare i bolaget.

47 §.

Ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter må meddelas endast af ordinarie bolagsstämma. Ej må styrelseledamot i beslut derom deltaga.

48 §.

Revision skall hvarje år förrättas och deri deltaga en af Konungens Befallningshafvande förordnad person.

Val af revisorer skall årligen ske vid ordinarie bolagsstämma; skolande dervid iakttagas, att åtminstone hvar annat år en af revisorerna ombytes. Ej må styrelseledamot i sådant val deltaga.

49 §.

Öfverträda styrelseledamöter eller andra bolagsmän denna lag eller bolagsordningen, vare de skyldige att ersätta all genom sådan öfverträdelse uppkommen skada, en för alla och alla för en.

V Kap.

Om bankbolags upplösning och om förlängning af bankbolags oktroj.

50 §.

Har bankbolag, enligt behörigen revideradt bokslut, gjort sådana förluster, att reservfonden och tio procent af grundfonden förlorats,

skall styrelsen, senast den dag revisionsberättelsen aflemnas, sammankalla bolagsstämma till första dag, sådant enligt bolagsordningen kan ske, och låte styrelsen dessutom om bolagsstämman ofördröjligen underätta hufvudlottegarne genom särskilda bref, som med posten afsändas; skolande i dessa bref uppgifvas, att bolaget gjort sådan förlust, som här är sagd.

Beslutar bolagsstämman med två tredjedelar af de å stämman afgifna röster att inom tre månader tillskjuta hvad som erfordras för att återställa grundfonden till dess behöriga belopp, ege bolaget att fortsätta rörelsen; i motsatt fall skall bolaget ställas under utredning.

Finner Konungens Befallningshafvande att, oaktadt beslut om sådant tillskott icke å bolagsstämma fattats, bolaget likväl fortsätter rörelsen, eller att beslutadt tillskott icke blifvit inom föreskrifven tid erlagdt, förordne Konungens Befallningshafvande, att bolaget ofördröjligen skall ställas under utredning.

51 §.

Bolagsman, som vid den bolagsstämma, hvarom i 50 § sägs, anmält sig icke vilja deltaga i beslutadt tillskott, vare ej dertill pliktig. De bolagsmän, som verkställt tillskottet, ege att af bolagets blifvande behållna vinstmedel erhålla åter hvad af dem blifvit tillskjutet jemte sex procent årlig ränta, innan annan utdelning får ske. Upplöses bolaget förr, än sådant tillskott blifvit till fullo guldett, skall, sedan bolagets skulder blifvit betalda, tillskottet, dock utan beräkning af ränta för tid efter bankrörelsens upphörande, gäldas af bankens tillgångar, så långt de dertill förslå, innan någon utdelning å lotterna må ega rum.

52 §.

Har Konungen förklarad bankbolag hafva förverkat rättigheten att drifva bankrörelse, eller varder i det fall, hvarom i 50 § förmäles, bankbolag stäldt under utredning, skall, der ej bolaget afträdt sin egendom till konkurs, chefen för finansdepartementet förordna allmänt ombud, som har att närvara vid styrelsens sammanträden, med rätt att yttra sig till protokollet, samt att i öfrigt öfvervaka utredningen.

53 §.

Varder, under det bankbolag fortsätter sin rörelse, utdelning beslutad och verkställd, ändå att, enligt senast upprättade bokslut, tillgång

dertill icke finnes utan minskande af de bolagets fonder, som i 17 och 19 §§ omförmälas, vare, i händelse af bolagets oförmåga att fullgöra sina förbindelser, de bolagsmän, som uppburit sådan utdelning, skyldige att återbära densamma; och ansvare derjemte de bolagsmän, som deltagit i beslutet, en för alla och alla för en, för den brist, som vid återbäringen kan uppkomma.

Lag samma vare der, efter det bankbolag blifvit stäldt under utredning eller beslut fattats om bolagets upplösning, utdelning till bolagsmännen skett och bolaget sedermera finnes oförmöget att fullgöra sina förbindelser.

54 §.

När bankbolag upplöses utan konkurs, vill, uppå anmälan härom, Konungen genom allmän kungörelse förelägga en hvar, som innehar af bolaget utgifven sedel, att inom två år från kungörelsens dag, vid förlust af all betalningsrätt, förete sedeln till infriande i banken; skolandet kungörelsen minst fyra gånger under hvarterdera året uppläsas i rikets kyrkor och införas i allmänna tidningarna.

55 §.

Önskar bankbolag erhålla förlängning af bolaget meddelad oktroj, göre i den ordning, som i 1 § är sagd, ansökning derom sist sexton månader innan den löpande oktrojen tilländagår.

Beslut om sådan ansökning skall fattas å ordinarie bolagsstämma sist tjugu månader före utgången af den löpande oktrojen; och åligge det styrelsen att om beslutet ofördröjligen underrätta hufvudlottegarne genom särskilda bref, som med posten afsändas.

56 §.

Hufvudlottegarne, som ej vill under förlängd oktroj i bolaget kvarstå, ege, derest han sist aderton månader före oktrojtidsens utgång sådant för styrelsen anmält, att, efter det den löpande oktrojen tilländagått, ur bolaget utträda samt af bolagets behållning enligt revideradt bokslut utbekomma hvad på honom belöper.

VI Kap.

Särskilda bestämmelser.

57 §.

Enskildes förhållanden till bankbolag må ej för allmänheten yppas.

58 §.

Genom kungörelse i allmänna tidningarna skall genom styrelsens försorg tillkännagifvas, när bankbolag börjar eller slutar sin rörelse; och skall underrättelse om dagen, då sådant sker, till finansdepartementet insändas.

59 §.

Förändring af bankbolags ordning ege ej giltighet, med mindre den varder af Konungen stadfästad; och vare om anmälan hos rätten af den förändring och dess kungörande lag, som i 10 § sägs.

60 §.

Vid fordringars utsökande njute bankbolag samma rätt till handräckning, som för riksbanken är beviljad.

61 §.

Bankbolag skall i de mål, för hvilka ej annorlunda genom lag stadgas, lyda under rådstufvurätten i den stad, der bolagets hufvudkontor är beläget, eller, der staden lyder under landsrätt, under rådstufvurätten i den stad, der Konungens Befallningshafvande i länet har sitt säte.

62 §.

Bolagsordning för bankbolag skall innefatta närmare bestämmelser angående:

- a) grundfondens belopp;

b) huruvida kommanditlottegare må inrymmas i bolaget samt, derest det medgifves, villkoret därför och den andel i årliga vinsten, som skall dem tillkomma;

c) reservfonden och den del af årliga vinsten, som skall öfverföras till reservfonden;

d) den stad, der bolagets hufvudkontor skall vara beläget;

e) bankens rörelsegrenar;

f) antalet af styrelsens ledamöter och suppleanter för dem samt tiden för deras befattningar;

g) tid och ort för ordinarie bolagsstämma och villkoren för sammankallande af extra bolagsstämma;

h) rösträtt vid bolagsstämma;

i) huruvida till revisor må utses annan än lottegare i bolaget; antalet revisorer och tiden för revisionen;

k) den ordning, i hvilken bolaget må besluta att före oktrotidens utgång sig upplösa; samt

l) sättet för vinnande af ändring i bolagsordningen.

63 §.

Det åligger bankbolag att med belopp, som af Konungens Befallningshafvande bestämmes, godtgöra det ombud, Konungens Befallningshafvande enligt 27 och 41 §§ har att hos banken anställa, den person, som enligt 48 § af Konungens Befallningshafvande förordnas att deltaga i den årliga revisionen, samt det allmänna ombud, som chefen för finansdepartementet enligt 52 § skall förordna.

Öfvergångsstadganden.

64 §.

Varder enligt denna lag sedelutgifningsrätt medgifven bankbolag, som enligt äldre lag egt rätt att utgifva egna banksedlar, skola följande särskilda bestämmelser lända till efterrättelse:

1:o.) Innan bankbolaget börjar sin rörelse på grund af oktroj, meddelad enligt denna lag, skall bolaget, medelst styrkt utdrag ur

bankens böcker, inför Konungens Befallningshafvande visa, att sedlar, utgifna under bolagets föregående oktrojer, icke äro utelöpande till högre belopp, än bolaget, enligt hvad i denna lag stadgas, är berättigadt utgifva, samt att, i öfverensstämmelse med föreskrifterna i denna lag, pant för bolagets sedlar blifvit i allmänt förvar satt.

2:o.) Innehafvare af sedel, utgifven under någon af bolagets föregående oktrojer, skall ega lika rätt till betalning ur bankens tillgångar, som innehafvare af sedel, utgifven under oktroj enligt denna lag.

3:o.) Under föregående oktrojer af bolaget utgifna sedlar, hvilka icke blifvit infriade, skola inräknas i beloppet af bolagets utelöpande sedlar.

Denna lag träder i kraft den 1 Januari 1888; dock att för bankbolag, hvars rätt att utgifva egna banksedlar grundas på tillåtelse, meddelad före nämnda dag, skall gälla hvad hittills varit stadgadt.

Förslag till

L a g

**angående tillägg till och ändring i lagen för Rikets Ständers
bank den 1 Mars 1830.**

(Lika med det å sid. 20 och 21 upptagna förslag).

*Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet uti Kongl. Maj:ts
Högsta Domstol Måndagen den 7 Februari 1887.*

Andra rummet.

Närvarande:

Justitieråden: NAUMANN,
HUSS,
ÖSTERGREN,
GLIMSTEDT,
AHLGREN,
HERSLOW,
NORBERG.

Fortsattes och slutades behandlingen af de till Högsta Domstolen för afgifvande af yttrande öfverlemnade förslagen till

- 1:o) lag angående enskilda bankbolag med sedelutgifningsrätt;
 - 2:o) lag angående förändrad lydelse af 17 kap. 3 § Handelsbalken;
 - 3:o) lag angående bankaktiebolags, sedelutgifvande bankbolags och sparbanks konkurs; samt
 - 4:o) lag angående tillägg till och ändring i lagen för Rikets Ständers bank den 1 Mars 1830;
- hvilka samtliga förslag äro bifogade detta protokoll.
Öfver dessa förslag afgåfvos följande yttranden:

1:o.

Lag angående enskilda bankbolag med sedelutgifningsrätt.

1 §.

Justitierådet *Naumann* hemställde, huruvida icke sista strofen i första stycket (efter ordet »tecknad») borde erhålla ungefär följande

Bih. till Riksd. Prot. 1887. 1 Saml. 1 Afđ. 16 Häft.

lydelse: »samt att i afseende på hufvudlottegarernes nationalitet och antal blifvit iakttaget hvad i 4 § af denna lag är stadgadt.» — I annat fall kunde den orätta tolkning möjligen försökas, att oktroj finge meddelas åt ett bolag, hvare en eller flera af hufvudlottegarne vore utländingar.

Med erinran att i förslaget förutsattes, att delegarne i bankbolag kunde vara af två väsentligen olika slag, anmärkte Justitierådet *Herslow* att, då den här meddelade föreskrift, att bolagsmännens antal skulle styrkas uppgå till visst stadgadt minimum, uppenbarligen åsyftade allenast det slag af delegare i bolaget, hvarom 4 § handlade, men denna mening icke vore med den nuvarande affattningen af förevarande § fullt tydligt uttryckt, erfordrades i detta afseende någon jemkning af redaktionen.

4 §.

Då den föreslagna lydelsen af denna § icke syntes förutsätta, att bolaget kunde bestå af andre delegare än hufvudlottegarne, hemställde Justitierådet *Norberg*, huruvida ej berörda oegentlighet borde genom en något förändrad lydelse afhjelpas; i sammanhang hvarmed jemväl det uttryck i 1 §, som anginge antalet af de i 4 § afsedda bolagsmännen, men ej kommanditlottegarne, torde böra bringas till närmare öfverensstämmelse med motsvarande uttryck i sistnämnda §.

Justitierådet *Herslow* yttrade:

Denna §, sådan den för närvarande är affattad, bibringar läsaren den föreställning, att hvad i samma § är stadgadt gäller om alla dem, hvilka äro delegare i bankbolag. Då man hinner till 7 §, erhålles emellertid der den upplysning, att i bankbolag kunna finnas äfven sådana delegare, å hvilka 4 § icke eger tillämplighet. Hvad 4 § innehåller är således icke fullt korrekt.

Den nu påpekade oegentligheten synes mig bäst kunna afhjelpas genom den, enligt min åsigt, jemväl i öfrigt mera lämpliga anordning, att, sedan det nu i 5 § förekommande stadgande, att bankbolags grundfond skall utgöra minst en million kronor, blifvit uppflyttadt att bilda en särskild § närmast före den nuvarande 4 §, öfriga bestämmelserna i 4, 5 och 6 §§ sammanföras till en enda § af ungefär följande lydelse:

»Bankbolag skall bestå af minst trettio bolagsmän med den ansvarighet, som här nedan sägs. De skola alla vara svenske medborgare. Bolagets grundfond skall af dem insättas.

Enhvar af dessa bolagsmän, hvilka kallas hufvudlottegarne, skall utöfver den andel af grundfonden, som å honom belöper, gemensamt med — — — — — finnes föreskrifven.»

6 §.

Justitierådet *Östergren*, som under sistlidet år deltog i granskningen af då framlagda lagförslag uti nu förevarande ämnen, förklarade sig vidhålla af Justitierådet och tre andra Högsta Domstolens ledamöter under berörda granskning uttalade åsigter i fråga om de grunder, på hvilka en ny banklagstiftning borde byggas; och Justitierådet hänvisade derföre till hvad Högsta Domstolens protokoll för den 1 Mars 1886 härom innehölle.

8 §.

Enär här föreslagna bestämmelser syntes vara tillämpliga allenast i de fall, då fråga vore om en på aftal grundad frivillig öfverlåtelse af lotter, hemstälde Justitierådet *Naumann*, att i lagförslaget blefve uttryckligen stadgadt, under hvilka vilkor förändring i eganderätten till hufvudlottegares lott kunde ega rum på annat sätt, t. ex. genom försäljning å exekutiv- eller konkursauktion o. s. v.

Justitieråden *Huss*, *Östergren*, *Glimstedt* och *Ahlgren* anförde: 1:sta mom. i denna § innehåller — jemte antydning att, om egare af hufvudlott under oktrojtiden affider, lotten öfvergår på hans sterbhusdelegare, hvilka således, oberoende af bolagets samtycke, samfält inträda i de med lotten förenade rättigheter och skyldigheter, — tillika det stadgande, att, om hufvudlottegarare öfverlåter sina lotter eller någon af dem å annan person, sådan öfverlåtelse skall vara ogiltig, derest bolaget ej till öfverlåtelsen lemna sitt samtycke.

Detta stadgande, såvidt detsamma innefattar, att öfverlåtelsen icke må, med mindre den varder af bolaget godkänd, bereda öfverlåtaren afgang ur bolaget eller öfverlåtelseägaren inträde deruti, synes hafva fullt skäl för sig; men deremot torde skäl icke förefinnas att i denna lag meddela bestämmelse om verkan af öfverlåtelsen i förhållandet öfverlåtaren och öfverlåtelseägaren emellan, än mindre att, på sätt här synes åsyftadt, lemna all rättslig verkan af öfverlåtelseaftalet emellan dem, som aftalet ingått, beroende på bolagets godkännande eller icke-godkännande.

Likasom således öfverlåtelse, som grundas på aftal, icke bör tillerkännas rättslig verkan emot bolaget, med mindre bolaget till öfverlåtelsen lemna sitt samtycke, synes jemväl i afseende å hvarje annat rättsärende, hvarigenom rätt till hufvudlott från en lottegarare eller från en under oktrojtiden affiden lottegarares samtliga sterbhusdelegare till

annan person eller från flera delegare till färre eller en af dem öfvergår, dess verkan i förhållande till bolaget böra göras beroende af bolagets samtycke.

Justitierådet *Herslow* yttrade: Det i denna § intagna stadgande, att en af hufvudlottegare gjord öfverlåtelse af hans lott i bolaget är ogiltig, derest ej bolaget till öfverlåtelsen lemnar sitt samtycke, är i anseende till den subsidiära ansvarighet för bolagets förbindelser, som åligger hufvudlottegarne, och det intresse, de i följd häraf äfvensom i öfrigt ega i hvarje särskild bolagsmans vederhäftighet och redbarhet, fullt berättigadt, såvidt det erfordras till förekommande deraf, att mot bolagets vilja en redan varande hufvudlottegarer må afgå ur bolaget eller någon ny tränga sig in deri. Men då förslaget icke stannat vid att i öfverensstämmelse härmed fränkänna en af bolaget icke godkänd öfverlåtelse all verkan mot bolaget, utan förslaget genom sagda stadgande förklarar en sådan öfverlåtelse alldeles ogiltig och således betager densamma all verkan äfven i det enskilda förhållandet emellan de båda kontrahenterne det vill säga öfverlåtaren (cedenten) och den, till hvilken öfverlåtelsen skett (cessionarien), har förslaget härigenom beredt bolaget en makt, som sträcker sig utöfver gränsen för bolagets rättsområde. Väl är det sant, att öfverlåtelsens bestånd emellan kontrahenterna inbördes i väsentlig mån måste vara beroende af den verkan, öfverlåtelsen kan medföra mot bolaget; men denna omständighet hindrar icke att, derest man, såsom med rättsteorien bäst öfverensstämmer, låter frågorna om öfverlåtelsens giltighet i hvar af nämnda två hänseenden vara åtskilda från hvarandra och nöjer sig med att i den nu föreslagna lagen reglera öfverlåtelsens verkan mot bolaget, dermed möjligheten är gifven, att en öfverlåtelse, hvilken icke af bolaget godkännes och i följd deraf hvarken bereder cedenten rätt till utträddande ur bolaget eller cessionarien tillfälle att inkomma deri, det oaktadt kan i visst afseende, som icke berör bolagets rätt, komma att medföra gällande verkan.

Derest det anmärkta stadgandet, hvilket enligt dess lydelse handlar endast om frivillig öfverlåtelse, icke egt större räckvidd än ordalagen sålunda utmärka, hade af samma stadgande, ehuru från rättsteoretisk synpunkt mindre riktigt, några större olägenheter i praktiskt hänseende näppeligen varit att befara. Men då den regel är i utsökningslagen (§ 63) fastställd, att en rättighet, som icke kan öfverlätas, icke heller må gå i mät, och förslaget icke meddelar någon från denna regel afvikande bestämmelse angående utmätning af lott i bankbolag, innebär ifrågavarande stadgande i sjelfva verket, att äfven en tvångsförsäljning af hufvudlott i bolaget är ogiltig, med mindre bolaget godkänner den-

samma; och enär förevarande § derjemte innehåller, att bolaget kan åt styrelsen uppdraga att vid sammanträde godkänna öfverlåtelse af hufvudlotter, och att, i händelse styrelsen erhållit ett sådant uppdrag, öfverlåtelse icke må anses vara af styrelsen godkänd, så framt icke alla vid sammanträdet närvarande styrelseledamöter varit om beslutet ense, skulle det till och med kunna komma att ligga i en ensam styrelseledamots befogenhet att betaga en exekutiv försäljning af lott i bolaget all verkan. Att en dylik makt skulle kunna missbrukas till förfång för bolagsmans fordringsegare, låter sig svårigen förnekas; och i hvarje fall torde det vara olämpligt, att en af offentlig myndighet verkställd åtgärd skulle kunna af enskilda personer beröfvas all kraft och betydelse.

Likasom för att gifva mera eftertryck åt stadgandet om den af bolaget icke godkända öfverlåtelsens ogiltighet, innehåller förslaget i 12 §, att icke någon må uppbära vinstutdelning å lott, för hvilken han ej är i bolagets registerbok införd såsom egare. Genom denna bestämmelse, hvilken saknar motsvarighet i nu gällande lagstiftning för enskilda banker och är hemtad från bankkomiténs förslag samt der motiveras allenast medelst åberopande af angelägenheten att förekomma, det en ny lotteegare skall underlåta att iakttaga föreskrifterna om öfverlåtelses anmälande för bolaget och antecknande i registerboken, har bolagets vägran att godkänna en öfverlåtelse erhållit vida större vikt och betydelse, än hänsynen till bolagets rätt skäligen påkallat. Denna rätt kan rimligen icke anses vara förnärmad derigenom, att den, hvilken fått en lott i bolaget på sig öfverlåten, eger att, sedan öfverlåtelsen blifvit hos bolaget behörigen anmäld, oberoende af bolagets godkännande af densamma uppbära den å lotten belöpande andel af bolagets vinst, förutsatt blott att bolaget icke betages rätten att, der bolaget hos öfverlåtaren eger genfordran, som tillkommit innan öfverlåtelsen anmäls hos bolaget, göra sitt qvittningsanspråk gällande äfven mot cessionarien. Jag förutser härvid visserligen den invändning, att en hufvudlotteegare, som icke hade rätt till afkastningen af den lott, för hvilken han i bolagets registerbok stod antecknad, i följd deraf skulle sakna allt egentligt intresse för bolagets angelägenheter. Men denna invändning synes mig icke förtjena synnerligt afseende, enär den subsidiära ansvarighet, som fortfarande komme att hvila å den från bolagsförhållandet faktiskt icke löste hufvudlotteegaren, skulle innefatta en tillräckligt kraftig maning för honom att med uppmärksamhet följa bankens förvaltning, förutsatt att han egde något att förlora; hvaremot, i händelse denna förutsättning icke vore för handen, bolaget

icke heller kunde ega något verkligt skäl till att vägra godkännande af öfverlåtelsen.

På grund af hvad jag sålunda anført, hemställer jag, att hvad 8 § i första styckets första punkt innehåller äfvensom den anmärkta bestämmelsen i 12 § måtte utbytas mot ett stadgande i det syfte att, i händelse hufvudlottegare öfverlåter sin lott å annan person, öfverlåtelsen skall, der ej bolaget till densamma lemnar sitt samtycke, vara utan annan verkan mot bolaget, än att den, till hvilken öfverlåtelsen skett, eger, sedan öfverlåtelsen blifvit hos bolaget behörigen anmäld, inträda i öfverlåtarens rätt att uppbära den å lotten belöpande andel af bolagets vinst.

10 och 13 §§.

Justitieråden *Naumann, Huss, Östergren, Glimstedt* och *Herslow* yttrade:

Den i dessa §§ Rätten ålagda skyldighet i afseende å mottagande och kungörande af uppgift å hufvudlottegare och om förändring i eganderätt till hufvudlotter synes vara ett för domstol temligen främmande göromål, hvilket lämpligare kunde öfverlemnas åt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande.

Deremot torde ett stadgande analogt med det i 21 § 2 mom. i lagen angående bankaktiebolag, hvarigenom tillfälle bereddes att vid domstolen erhålla uppgift å dem, som ega för bolaget tala och svara, hafva bort jemväl i denna lag intagas.

I denna senare anmärkning instämde Justitierådet *Ahlgren* med erinran att densamma egentligen torde vara att hänföra till det i 40 § föreslagna stadgandet.

11 §.

För den händelse meningen vore, att — i öfverensstämmelse med hvad Sammansatta Banko- och Lagutskottet vid 1886 års riksdag i fråga om motsvarande föreskrift (§ 6) i lagen angående bankaktiebolag antagit — Konungens Befallningshafvande skulle ega att pröfva beskaffenheten af de säkerheter, som af hufvudlottegarne ställes för grundfondens behöriga inbetalande, ansågo Justitieråden *Naumann, Huss, Östergren, Herslow* och *Norberg*, att denna mening borde på ett tydligare och bestämdare sätt framhållas, än hvad i nu föreslagna stadgandet kunde anses vara förhållandet.

Då till «bolagets förbindelser» vore att hänföra jemväl bolagets

banksedlar, syntes föreskriften i 36 §, att förr, än bankbolag börjar att utgifna egna sedlar, skall inför Konungens Befallningshafvande styrkas, att uppgift å de personer, som skola underskrifva sedlarne, blifvit uti allmänna tidningarna införd, redan vara i sista bestämmelsen af förevarande § uttalad; och hemställde Justitieråden *Huss* och *Östergren*, under antagande att berörda förhållande ej vore afsedt, att sistnämnda stadgande måtte sålunda affattas, att angifna oegentligheten undanröjdes.

Justitierådet *Naumann* ansåg, att i slutet af 11 § borde, för tydlighetens skull, tilläggas: "särskildt om bankens sedlar stadgas i 36 §".

12 §.

Enligt hvad bankkomiténs motiv (s. 291) angåfve, skulle stadgandet att vinstutdelning å lott ej finge lyftas, med mindre lottegaren blifvit i registerboken införd, afse att förekomma, det ny egare underlåte att ställa sig till efterrättelse föreskrifterna om öfverlåtelsens anmälan för bolaget och anteckning i registerboken. Den anförda grunden syntes emellertid Justitieråden *Huss*, *Östergren* och *Norberg* icke kunna berättiga en så betydande inskränkning i lottegares rättigheter, som stadgandet innebure; och hemställde bemälde Justitieråd af sådan anledning, att detsamma måtte utgå.

Justitierådet *Norberg* tillade, det han ansåge stadgandet desto hellre böra uteslutas, som giltigt skäl saknades att, i fall någon annorledes än genom sådan öfverlåtelse, hvarom 8 § handlade, exempelvis genom testamente eller genom köp å exekutiv auktion lagligen blifvit innehafvare af lottbrief, göra hans rätt till vinstutdelning beroende deraf, huruvida sålunda skedd förändring i eganderätten till lottbriefvet blifvit, efter bolagets dertill gifna samtycke, i registerboken införd.

I fråga om andra styckets andra punkt åberopade Justitierådet *Herslow* hvad han derom redan anført vid 8 §.

22 §.

Justitieråden *Naumann*, *Huss*, *Östergren* och *Norberg* ansågo det här föreslagna förbudet att utgifva tryckta och graverade obligationer böra — i likhet med hvad genom 17 § i lagen angående bankaktiebolag skett i afseende å sådana bolag — utsträckas till löpande förbindelser i allmänhet, med det undantag allenast som betingades af bankbolagens sedelutgifningsrätt.

Då i 17 § af lagen angående bankaktiebolag det blifvit dessa bolag förbjudet att utfärda tryckta eller graverade, löpande förbindel-

ser i allmänhet, och med grunden för detta förbud instämde, att för bankbolag med sedelutgifningsrätt blefve gällande samma förbud med det undantag allenast, som af sedelutgifningsrätten betingades, hemstälde Justitierådet *Herslow*, att de i slutet af förevarande § förekommande orden »tryckta eller graverade obligationer» måtte förändras till »andra tryckta eller graverade löpande förbindelser, än sedlar.»

23 §.

Beträffande senare stycket af denna § hemstälde Justitieråden *Naumann*, *Huss*, *Östergren* och *Herslow* att, då hvad deri stadgades vore dels öfverflödigt dels betydelselöst, samma stycke måtte utgå.

24 §.

Då ej blott värdepapper, utan, enligt hvad stadgandena i andra stycket af förevarande § samt i 26 § utmärkte, jemväl guld kunde af bankbolag nedsättas såsom pant för sedlar, ansågo Justitieråden *Naumann*, *Huss*, *Östergren*, *Ahlgren* och *Norberg*, att i första punkten — hvilken i sådan händelse torde böra såsom särskildt stycke från öfriga texten afskiljas — borde utsättas, att sedelpanten skall bestå af värdepapper eller guld.

26 §.

Justitieråden *Huss*, *Östergren*, *Ahlgren* och *Herslow* ansågo, att slutorden »som då skall nedsättas i allmänt förvar på enahanda sätt, som om värdepapper stadgas,» kunde såsom öfverflödiga utgå.

29 §.

Justitieråden *Huss*, *Östergren*, *Glimstedt*, *Ahlgren* och *Herslow* yttrade: Af motiven till Bankkomiténs betänkande och Chefens för Finansdepartementet yttrande till statsrådsprotokollet den 2 Februari 1886, jemfördt med nu gällande lag i ämnet, framgår såsom förslagets mening att med påföljd enligt denna § belägga hvarje öferskridande af sedelutgifningsrätten, som egt rum i längre tid än 4 dagar.

Denna mening synes dock ingalunda uttryckt genom ordalydelser, hvilken snarare gifver anledning till den tolkning, att då här såsom förutsättning för den stadgade påföljdens tillämpning angifves, att bankbolag »finnes hafva» d. v. s. i det tidsmoment, då finnandet

sker, hafva sedlar utelöpande utöfver det lofliga beloppet, samma påföljd ej må kunna tillämpas å det fall, att bolaget finnes hafva vid någon föregående tidpunkt haft sedlar utelöpande till för högt belopp, och att bankbolag således må kunna saklöst öfverskrida sin sedelutgifningsrätt huru länge som helst, allenast rättelse sker innan det begångna öfverskridandet varder upptäckt.

Justitierådet *Norberg* anförde: Ordställningen i början af förevarande § är ej fullt tydlig och synes i allt fall svårigen medgifva en sådan tillämpning, som efter all anledning varit dermed åsyftad. Såsom vilkor för det äfventyr, bankbolag skall vara underkastadt, i händelse det öfverskrider sin sedelutgifningsrätt, stadgas här nemligen dels att bolaget finnes hafva sedlar på en gång utelöpande utöfver det belopp, bolaget eger utfärda, och dels tillika att förhållandet ej inom fyra dagar blifvit rättadt. Men har förhållandet verkligen blifvit (inom längre eller kortare tid) rättadt, så läser bolaget ej finnas hafva ifrågavarande sedlar utelöpande; och om å andra sidan bolaget verkligen finnes hafva sedlarne utelöpande, så kan samtidigt dermed icke det faktum vara för handen, att förhållandet blifvit rättadt. Att rättelse ej skett inom fyra dagar torde då ej hafva annan betydelse, än att förhållandet fortfar i fyra dagar och derutöfver; men anledning saknas icke till tvekan, huruvida nämnda tid af fyra dagar borde, enligt stadgandets nuvarande affattning, räknas från det sedelutgifningen först öfverskreds eller från det upptäckten deraf egde rum. Då emellertid förslaget mening ej läser vara annan än den, att den stadgade påföljden skall inträda, så snart bankbolag finnes hafva på angifna sätt öfverskridit sin sedelutgifningsrätt under längre tid än fyra dagar, och detta ehvad rättelse skett före upptäckten deraf eller icke, så torde paragrafens lydelse böra till närmare och tydligare öfverensstämmelse härmed ändras.

Justitierådet *Herslow* ansåg sig jemväl böra fästa uppmärksamhet dervid, att förslaget ej tydligen angåfve den här stadgade afgiftens egenskap af vare sig vite, skadestånd eller möjligen något annat; hvadan, i händelse af bolagets konkurs, den frågan, med hvilken rätt i förhållande till bolagets öfrige borgenärer samma afgift borde till statsverket utgå, lätteligen kunde blifva föremål för olika meningar.

31 §.

Justitierådet *Herslow* anförde:

Det här meddelade stadgandet, att »till sedlar må tryckta eller graverade blanketter användas», synes, såsom affattadt i formen af en

tillåtelse och icke af en befallning, gifva stöd för den uppfattning, att banksedlar äfven skulle kunna vara handskrifna; men detta kan näppe-
ligen vara förslaget mening, enär det torde höra till sjelfva begreppet
af en banksedel, att den är tryckt eller graverad. Vidare skulle, då
det här ansetts nödigt att uttryckligen stadga rättighet för bolaget att
begagna tryckta eller graverade blanketter till sedlar och förslaget
hvarken i denna § eller på något annat ställe berättigar bolaget
att använda sådana blanketter till andra förbindelser, af det anmärkta
stadgandet den slutsats e contrario kunna dragas, att det vore bolaget
förbjudet att i andra fall, än det här nämnda, begagna tryckta eller
graverade blanketter; men icke heller detta lärer rimligen kunna vara
meningen, då icke något giltigt skäl förefinnes, hvarför det skulle
vara ett sedelutgifvande bankbolag betaget att, i likhet med andra
bolag eller enskilda personer, begagna sådana blanketter till vexaslar,
kontrakt, depositionsbevis m. m. (jempf. 19 § i lagen angående bank-
aktiebolag). Uppenbarligen har begreppet af tryckt förbindelse, hvar-
till hör, att förbindelsens text i sin helhet är tryckt, i förevarande
§ blifvit förvekladt med hvad som förstås med en å tryckt blankett
utfärdad förbindelse, d. v. s. en sådan, hvars text är delvis tryckt
och delvis handskrifven. Endast till det förra slaget kan banksedeln
hänföras.

Till förebyggande af det missförstånd, hvartill anmärkta stad-
gandet med dess nuvarande redaktion i berörde afseende gifver anled-
ning, anser jag andra punkten i förevarande förslag böra erhålla unge-
fär följande lydelse:

Sedlar skola vara tryckta eller graverade äfvensom under-
skrifna etc.

Derjemte borde det i denna § äfvensom på annat ställe i för-
slaget i afseende å icke underskrifna sedlar använda uttrycket »prof-
blanketter», såsom oegentligt och missledande, lämpligen kunna ut-
bytas mot »profexemplar».

34 §.

Justitierådet *Glimstedt* yttrade:

Förevarande stadgande — hvarmed åsyftas att åt bank, som
visar sig hafva sedlar utelöpande till mindre belopp, än det, hvartill
värdet af den för sedlarne satta pant uppgår, bereda ovilkorlig rätt
att utbekomma så stor del af panten, som i värde öfverstiger de ute-
löpande sedlarne, — hvilat emellertid på den förutsättning, att bankens

böcker kan tillerkännas sådant vitsord, att det måste antagas såsom visst, att sedlar icke finnas utelöpande, som icke äro såsom sådana i böckerna upptagne. Denna förutsättning torde dock icke alltid hålla streck, såsom jemväl framgår af det nu likaledes till granskning föreliggande förslaget till lag angående bankers konkurs, i hvars 9 § uttryckligen antages, att sedlar äro utelöpande, som icke finnas i bankens räkenskaper upptagne.

Då således ett utdrag af bankens böcker, äfven då dess öfverensstämmelse med böckerna är fullt bestyrkt, icke synes innefatta sådan bevisning, att på grund deraf kan med full tillförlitlighet bedömas, om och i hvad mån sedelpanten må kunna utan förfång för den afsedda sedelsäkerheten förminska,

och då dessutom någon fullt tillfredsställande bevisning derom, att sedlar *icke* finnas utelöpande till högre än bokfördt belopp, svårigen läser kunna åstadkommas,

anser jag stadgandet i denna §, hvarken sådant det är affattadt eller sådant detsamma varit åsyftadt, kunna tillstyrkas, åtminstone icke utan sådan modifikation, att det lemnas åt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att på grund af omständigheterna fritt pröfva, om och i hvad mån någon del af panten må kunna till banken återställas.

38 §.

Justitierådet *Naumann* anförde: I likhet med hvad förhållandet är i gällande författningar angående ej mindre enskilda sedelutgifvande banker, än äfven bankaktiebolag och öfriga aktiebolag, har i förevarande lagförslag antagits, att det åt styrelsen lemnade uppdrag att förvalta banken ej med nödvändighet medför rätt att föra bankens talan inför domstol, utan har man åttat erforderligt att särskildt tillerkänna styrelsen en sådan rätt. Tillika har man angifvit styrelsens ställning till bolaget vara analog med en *sysslomans* ställning till sin hufvudman samt derigenom gjort bestämmelserna i allmän lag angående sysslomän i regeln tillämpliga på bolagets styrelse. Då emellertid allmänna lagen ej megifver en syssloman, som erhållit uppdrag att föra hufvudmannens talan i en rättegång, rätt att utan särskildt tillstånd sätta annan i sitt ställe, och då man ej rimligtvis kan ifrågasätta, att styrelsen skulle vilja eller ens kunna i alla mål sjelf föra bolagets talan, anser jag stadgandet i förevarande § böra sålunda fullständigas, att styrelsen berättigas att sjelf eller genom lagligen befullmäktigadt ombud kära och svara för bolaget.

41 §.

Justitierådet *Naumann* anförde: Regeringsformen föreskrifver i § 7, som bekant är, att alla regeringsärenden, med undantag af ministeriella och kommandomål, skola inför Konungen i Statsrådet föredragas och der afgöras. Bland dessa ärenden, hvilka man äfven benämner administrativa eller förvaltningsärenden, äro de, som röra bankerna och deras ställning, vare sig att de angå ofördröjligt upprättande af bokslut eller banks ställande under utredning eller förordnande af allmänt ombud eller återkallande af ett sådant förordnande o. s. v., ingalunda ovigtiga, enär de kunna medföra rubbningar i den allmänna finansiella rörelsen, minska förtroendet man och man emellan och störa krediten; hvadan ett öfverlemnande åt en eller två särskilda statsrådsledamöter att härom fatta beslut icke kan, enligt min mening, vara grundlagsenligt. Ett sådant öfverlemnande, gång efter annan, af beslutanderätten skulle svårligen kunna förlikas med den i ansvarighetslagen för Statsrådets ledamöter uttryckta grundsats, att desse skola »endast Konungen råd gifva, men ej jemte honom regera» och skulle kunna leda till en så kallad »ministerstyrelse», hvilken med vår svenska statsförfattning är oförenlig och komme att erfordra en genomgripande förändring af våra grundlagar, men aldrig varit af folket önskad. Jag anser mig derföre böra tillstyrka, att i 41 § orden: »Konungen eller Chefen för finansdepartementet eljest kan finna» utbytas mot orden: »Konungen eljest kan finna» (eller VI eljest kunna finna), samt att §:s öfriga stycken derefter må rättas.

45 §.

Enär hvad första punkten innehölle uppenbarligen skulle ega tillämpning å hvarje styrelseledamot, ehvad han från styrelsen afginge eller deri qvarstode, anmärkte Justitieråden *Östergren*, *Herslow* och *Norberg* att ordet »afgående», såsom möjligen vilseledande, borde utgå.

Justitierådet *Glimstedt* anförde: Senare punkten i denna § innebär klarligen att styrelseledamot, vare sig afgående eller icke afgående, skall vara för sin förvaltning ansvarig, intill des ansvarsfrihet i laga ordning varder beviljad eller, om emellertid ansvarsfrihet icke meddelas, intill dess natt och år förflutit, från det den revision, hvarom i § 48 förmäles, blifvit afslutad.

Vid sådant förhållande synes hvad i 1:sta punkten af denna § sägs vara alldeles onödigt och måhända äfven missledande.

48 §.

Såsom en brist i gällande författningar angående enskilda sedelutgifvande banker torde med fog kunna anmärkas, att styrelseledamöters och *revisorers* ställning till bolaget ej vore med erforderlig klarhet angifven. Så vidt anginge styrelseledamöter hade i föreliggande lagförslag nämnda brist blifvit afhjelpat. Deremot hade frågan om revisorerernas ställning fortfarande skjutits åt sidan. Då emellertid revisorerna i ett bankbolag syntes böra hafva enahanda skyldighet att med noggrannhet och sorgfällighet utföra det af dem emottagna uppdrag, som hvarje annan mandatarie, och följaktligen jemväl böra ansvara för den skada, som kunde uppkomma genom tilläfventyrs visad försummelse och vårdslöshet i uppdragets utöfvande, ansåg Justitierådet *Naumann* att, i likhet med hvad blifvit stadgadt om styrelseledamöter, allmänna lagens bestämmelser om sysslomän borde angifvas vara på de af bolaget utsedda *revisorerna* tillämpliga samt att i sammanhang dermed de åligganden, som i revisorsuppdraget inuefattades, borde till omfång och beskaffenhet närmare karakteriseras.

50 och 51 §§.

Då bolagsman, som med sin röst bidragit till beslut om tillskott, syntes, med den affattning lagförslaget i förevarande delar erhållit, åtminstone under vissa förutsättningar, vara oförhindrad att omedelbart derefter anmäla sig icke vilja deltaga i tillskottet, men ett sådant förhållande kunde medföra betänkliga olägenheter samt i och för sig innebure en oegentlighet, hemstälde Justitierådet *Naumann*, att i 51 § måtte införas bestämmelse derom, att endast den bolagsman, som före omröstningen uttryckligen förklarar sig icke vilja deltaga i det tillskott, som genom omröstningen kunde blifva beslutad, skulle vara derifrån befriad.

Justitieråden *Huss*, *Östergren*, *Ahlgren*, *Herslow* och *Norberg* yttrade:

Af stadgandet i 51 §, att bolagsman, som vid den i 50 § omförmälda bolagsstämma anmält sig icke vilja deltaga i beslutadt tillskott, är derifrån befriad, framgår, att hvarje bolagsman, som icke gjort dylik anmälan, har skyldighet att deltaga i tillskottet; och enär den omständighet, att en bolagsman icke infunnit sig å bolagsstämman, så mycket mindre kan i och för sig betraktas såsom ett medgifvande från hans sida att i tillskottet deltaga, som man mera än väl kan tänka sig, att han, oakadt föreskrifterna i 50 § om bolagsstämmans kungörande

blifvit iakttagna, om densamma ej erhållit kännedom, samt han i allt fall för sitt uteblifvande kan ega laga förfall, innebär stadgandet i sjelfva verket, att en bolagsman mot sin vilja kan förpligtas att deltaga i tillskott, som å stämman beslutits. Då emellertid den omfattning, hvori sådant tillskott kan komma att ega rum, icke låter sig på förhand beräkna, synnerligast som intet hindrar, att beslut om tillskott fattas gång efter annan, kan förenämnda stadgande svåriligen anses öfverensstämma med de grunder, på hvilka det i förslaget omfattade ansvarighets-systemet hvilat. Redan detta förhållande torde innebära grundad anledning att på annat sätt, än hvad i förslaget ansetts lämpligt, bestämman den ordning, hvori, oaktadt bolaget gjort sådana förluster, som i förslaget förutsättas, dess ställande under utredning kan undvikas; och synes det, som om man dervid hade att utgå från den grundtanken, att bolaget allenast i det fall, att före eller senast vid stämman det erforderliga tillskottet på frivillighetens väg blifvit af bolagsmännen tecknadt, egde fatta beslut om rörelsens fortsättande. Men äfven af annat skäl måste det i förslaget framställda förfaringssättet anses vara mindre lämpligt. Med den nuvarande affattningen af ifrågasättande §§ kan nemligen ifrågasättas, om ej den, som med sin röst bidragit till fattadt beslut om tillskott, kunde genom att omedelbart derefter anmäla, det han icke ville i tillskottet deltaga, derifrån vinna befrielse. Och om än i den händelse att omröstningen är öppen en dylik åsigt icke kan godkännas, måste förhållandet dock blifva ett annat, derest omröstningen för sig gått med slutna sedlar och således, under förutsättning att beslutet ej fattats enhälligt, det icke kunde utredas, hvilka bolagsmän medverkat till beslutet. Under sådana förhållanden vore det tänkbart, att alla de vid bolagsstämman närvarande förklarade sig icke vilja i beslutadt tillskott deltaga samt att följaktligen antingen, derest samtliga bolagsmän vid stämman närvarit, det fattade beslutet vore overkställbart eller ock bördan af hela tillskottets erläggande drabbade de frånvarande. Den anförda oegentligheten lär ej, ehuru sådant synes ligga nära till hands, böra förekommas genom att meddela föreskrift om öppen omröstning. Sådan omröstning kunde nemligen å sin sida medföra den olägenhet att, sedan den nödiga röstpluraliteten för tillskott uppnåtts, den, som derefter hade att afgifva sin röst, ur ekonomisk synpunkt saknade hvarje anledning att till beslutet bidraga och således saklöst kunde rösta emot det faktiskt redan beslutade tillskottet.

Mot 50 § anmärkte Justitieråden *Huss*, *Östergren*, *Herslow* och *Norberg* dessutom, att i händelse det genom styrelsens försorg upprättade bokslutet utvisade, att bolaget gjort så omfattande förluster,

som i §:n förutsattes, men revisorerne deremot komme till ett annat resultat, eller tvärtom, man lika litet med ledning af uttrycket »revideradt bokslut» som af stadgandets affattning i dess helhet kunde afgöra, hvilkendera meningen skulle blifva den bestämmande; — ett desto betänkligare förhållande, som den ställning, Konungens Befallningshafvande till frågan skulle intaga, ej heller blifvit med nödig klarhet angifven. En omskrifning, hvarigenom jemväl i dessa hänseenden §:ns innehåll fullständigades och dess mening förtydligades, finge därför anses vara erforderlig; och om man toge i betraktande den stora betydelse, en banks ställande under utredning måste hafva för bankens lottegåre, och de genomgripande rubbningar, en dylik åtgärd lätteligen kunde medföra i den allmänna rörelsen, syntes det som om Konungens Befallningshafvandes befogenhet i de fall, som i §:ns sista stycke omförmålas, borde sålunda begränsas att, i likhet med hvad i 33 § föreskrifves, bemälda myndighet allenast hade att till Konungen inberätta förhållandet samt under tiden inställa bankrörelsen, hvaremot beslutet om bankens ställande under utredning borde förbehållas Konungen.

Justitierådet *Glimstedt* anförde: Då tillskottsskyldighet i fall, som här afses, ansetts icke böra åläggas bolagsman, som vid bolagsstämman anmäler sig icke vilja i tillskottet deltaga, synes tillskottsskyldigheten, som således hvilat på förutsättning om frivillighet, följdriktigt och billigtvis icke böra åläggas någon bolagsman, som icke förklarar sig villig att deruti deltaga.

Vid jemförelse med 3 mom. 51 § i Kongl. Maj:ts till 1886 års Riksdag framlagda förslag finnes stadgandet i 3 mom. 50 § af förevarande förslag, jemte det detsamma erhållit större omfattning, tillika hafva undergått sådan förändring i lydelsen, att tvekan uppstår, huruvida i förevarande fall Kongl. Maj:ts Befallningshafvande må ega att, såsom var en gifven följd af lydelsen i förra förslaget, omedelbarligen inställa bankrörelsen eller allenast har att *genom beslut förordna*, att bolaget skall ställas under utredning. Om sistnämnda tolkning vore den rätta, torde bestämmelse vara erforderlig, om och i hvad ordning beslutet finge öfverklagas och huruvida detsamma under tiden finge gå i verkställighet.

52 §.

Justitierådet *Naumann* åberopade den af honom vid 41 § gjorda anmärkning och tillstyrkte att orden: »skall chefen för finansdepartementet förordna» må ändras till: »*vill Konungen (vilje VI) besluta om förordnande af*» etc.

53 §.

Justitieråden *Östergren* och *Glimstedt* yttrade:

Skyldigheten för dem, som deltagit i beslut om lagstridig utdelning, att ansvara för fullt återbärande af de utdelade medlen torde vara en gifven följd af det allmänna stadgandet i § 49 och synes således icke hafva bort här ånyo stadgas eller omförmålas annorledes än medelst hänvisning till nämnde §.

För öfrigt kan anmärkas, att det icke finnes klart, huruvida uttrycket »minskande» af fond jemväl bör anses omfatta underlåtenhet att verkställa föreskrifven afsättning till fond.

Justitierådet *Norberg* instämde i den senare anmärkningen.

61 §.

Justitierådet *Glimstedt* anförde:

Sedan förordningen den 6 Oktober 1848 angående vissa lagbestämmelser med afseende å enskilda banker, på sätt afsedt är, genom nu föreslagna lag blifvit upphäfd, finnes mig veterligen icke någon annan lag innefattande bestämmelser om forum för sedelutgifvande bank, och följaktligen synes uttrycket: »mål, för hvilka ej annorlunda genom lag stadgas» icke innefatta någon bestämning å de mål, som i denna § afses.

Om emellertid, såsom väl är antagligt, här afses mål, hvilka enligt lag lyda under svarandens s. k. forum domicilii, vill synas, att en positiv beteckning härå kunnat hemtas från 10 kap. 1 § Rättegångsbalken eller 1 § i 1862 års konkurslag.

64 §.

Justitierådet *Glimstedt* yttrade:

Stadgandet om den föreslagna lagens trädande i kraft är för-
enadt med bestämmelse, som, efter min uppfattning, innebär, att för-
bindelse utgifven af bank under oktroj, meddelad förr än lagen trädde
i kraft, kommer att bibehållas vid den rätt, som sägs i nu gällande
lag, och i enlighet härmed uttalade ock Sammansatta Banko- och Lag-
utskottet vid 1886 års Riksdag i sitt utlåtande öfver Kongl. Maj:ts för-
slag den åsigt, att enligt 2 mom. 61 § i samma förslag sedlar, utgifne
under föregående oktrojer, komme att för innehafvaren, utöfver rätt

enligt nya lagen, jemväl medföra rättigheter på grund af den under dessa oktrojer gällande solidariska ansvarigheten.

2:dra mom. af § 64 i detta förslag, hvilket är ordagrant lika med åberopade stadgandet i det äldre förslaget, innefattar emellertid icke någon antydan om tillvaron af någon rätt för äldre sedlar utöfver hvad i samma mom. uttryckligen sägs, utan synes suarare uppställt så, att detsamma bildar ett undantag från det allmänna öfvergångsstadgandet.

2:o.

Lag angående förändrad lydelse af 17 kap. 3 § Handelsbalken.

Justitieråden *Naumann*, *Huss*, *Glimstedt*, *Ahlgren*, *Herslow* och *Norberg* lemnade ifrågavarande förslag utan anmärkning.

Justitierådet *Östergren* hänförde sig till hvad han yttrat vid 6 § i förslaget till lag angående enskilda bankbolag med sedelutgifningsrätt.

3:o.

Lag angående bankaktiebolags, sedelutgifvande bankbolags och sparbanks konkurs.

Justitierådet *Naumann* hänförde sig till hvad af honom blifvit yttradt vid granskning af 41 § i förslaget till lag angående enskilda bankbolag med sedelutgifningsrätt och tillstyrkte, att orden i 1 § af förevarande lag: »anmaldt för chefen för finansdepartementet» måtte ändras till: »anmaldt hos Konungen (hos Oss anmaldt)», samt orden i samma §: »och förordne departementschefen» utbytas mot orden: »och vill Konungen (och vilje VI) förordna».

Justitieråden *Huss*, *Herslow* och *Norberg* lemnade förslaget utan anmärkning; men då stadgandet i senare stycket af 11 §, att hufvudlottegare, som bruste i fullgörandet af hvad honom enligt första stycket af samma § ålåge, skulle vara underkastad utmätning utan dom eller utslag, syntes höra till utsökningslagen samt hvad sista stycket af berörda § innehåller angående skyldighet för hufvudlottegare att afträda sin egendom till konkurs äfvensom bestämmelserna i 18 § fölle inom området för den allmänna konkurslagen, hemställde bemälde Justitieråd, att i nämnda allmänna lagar borde å lämpliga ställen intagas erinran derom, att i de afseenden, stadgandena angåfve, vore särskildt förordnad.

Justitieråden *Naumann* och *Östergren* instämde i berörda hemställan, hvarjemte Justitierådet *Östergren* hänförde sig till hvad han yttrat vid

6 § i förslaget till lag angående enskilda bankbolag med sedelutgifningsrätt.

Justitierådet *Glimstedt* yttrade:

Jag lemnar detta förslag utan anmärkning, men anser mig likväl böra fästa uppmärksamheten derå, huruvida icke i sammanhang med förslaget antagande må anses nödigt *dels* att, i stället för den nu i 93 § allmänna konkurslagen förekommande hänvisning till särskildt stadgande i fråga om bevakning i banks konkurs, en hänvisning med den fullständighet, som af den föreslagna lagens rubrik betingas, varder i särskild §, som erhöles plats i 9 kap. förstnämnda lag, införd, *dels ock* att, då stadgandena i förslaget 11 §, i fråga om utmätning på grund af ett Rättens ombudsmans bevis och i fråga om skyldighet för hufvudlottegarare att afträda sin egendom till konkurs, och stadgandet i 18 §, i fråga om återvinning i hufvudlottegarares konkurs, innefatta ämnen, som icke omedelbarligen falla inom den föreslagna lagens område, sådant detta i rubriken och ingressen angifves, utan snarast synas hafva sin naturliga plats i respective 37 § Utsökningslagen samt 2 eller 3 § och 36 § allmänna konkurslagen, nämnde lagrum må kompletteras med hänvisningar till dessa särskilda stadganden.

Justitierådet *Ahlgren* lemnade förslaget utan anmärkning.

4:o.

**Lag angående tillägg till och ändring i lagen för Rikets Ständers bank
den 1 Mars 1830.**

Justitierådet *Naumann* hemställde, huruvida i detta lagförslag behörig skilnad blifvit gjord emellan de ordningar, stadganden och reglementen, i afseende på hvilka uteslutande lagstiftningsrätt blifvit Riksdagen tillagd i 72 § Regeringsformen, samt sådana, som tariffva Konungens sanktion, så att deras införande i Banklagen af år 1830 och således deras förvandling till civillag må kunna ske utan modifikation af berörda grundlags-§ samt alltså utan iakttagande af den ordning, som i 81 § Regeringsformen är uttryckligen stadgad i fråga om grundlagsändringar.

Justitieråden *Huss*, *Östergren*, *Glimstedt*, *Ahlgren*, *Herslow* och *Norberg* lemnade ifrågavarande förslag utan anmärkning.

Ex protocollo:
C. P. Hagbergh.

*Utdrag af protokollet öfver ett finansärende, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i Statsrådet å Stockholms slott den 14 Februari
1887.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern THEMPTANDER,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Grefve
EHRENSVÄRD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
Friherre VON OTTER,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
RYDING,
VON KRUSENSTJERNA,
Friherre TAMM.
Justitieråden: ÖRBOM,
HERSLOW.

Chefen för finansdepartementet Statsrådet Friherre Tamm anmälde ånyo de i statsrådsprotokollet för den 17 December sistlidet år omförmälda förslag till lagar angående enskilda bankbolag med sedelutgifningsrätt och angående tillägg till och ändring i lagen för Rikets Ständers bank den 1 Mars 1830 samt tillkännagaf, att Högsta Domstolen numera afgifvit utlåtande öfver samma lagförslag.

Efter att hafva redogjort för utlåtandets innehåll anförde Departementschefen vidare:

»Af Högsta Domstolens ledamöter har allenast Justitierådet Öster-

gren gjort anmärkning mot de grunder, på hvilka förslaget till lag angående enskilda bankbolag med sedelutgifningsrätt hvilat.

Då bemålde ledamot dervid endast hänvisat till hvad han jemte tre andre ledamöter af Högsta Domstolen vid granskningen af de under nästlidet år framlagda lagförslag uti nu förevarande ämnen yttrat till Högsta Domstolens protokoll den 1 Mars 1886, läser jag emellertid i denna del kunna återropa hvad inför Eders Kongl. Maj:t i Statsrådet den 6 i nämnda månad af då varande Departementschefen anförts till bemötande af samma yttrande.

Beträffande de anmärkningar, som i öfrigt framstälts mot ifrågasvarande förslag, har jag i allmänhet ansett mig kunna vidtaga de med dem åsyftade ändringar. De viktigaste af dessa ändringar, hvilka torde få anses motiverade en hvar af hvad inom Högsta Domstolen i fråga om densamma blifvit yttradt, äro:

att stadgandet i 22 § erhållit större utsträckning i öfverensstämmelse med hvad i 17 § af lagen angående bankaktiebolag för dessa bolag föreskrifves;

att andra stycket i 23 § utgått;

att 29 och 31 §§ i åtskilliga delar erhållit förändrad lydelse;

att bestämmelserna i 50 och 51 §§ sålunda modifierats, att lottägare ej har skyldighet att mot sin vilja deltaga i det tillskott, som för bankrörelsens fortsättande kan vara erforderligt; samt att den i 50 § Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande tillerkända rätt att i vissa fall förordna om bankbolags ställande under utredning blifvit Eders Kongl. Maj:t förbehållen.

I anledning af de inom Högsta Domstolen vid 8 § gjorda anmärkningar har jag, då meningen ej varit att föreslå någon afvikelse från hvad gällande författning angående enskilda bankbolag i förevarande hänseende innehåller och vid tillämpningen hittills veterligen ej medfört någon olägenhet, i förslaget åter upptagit den text, som i nämnda författning är använd, och jag har gjort detta desto hellre, som samma text med större bestämdhet, än hvad i ursprungliga förslaget tilläfvat tyrs kan anses vara förhållandet, framhåller, att ingen hufvudlottägare kan från bolaget afgå, med mindre bolaget dertill lemna sitt samtycke.

Utöfver hvad som föranledts af anmärkningar i Högsta Domstolen har vid förslagets slutliga behandling inom departementet visat sig nödigt att vidtaga några formella ändringar af mindre vikt, för hvilka särskild redogörelse dock ej torde vara erforderlig. Och då det ej kan antagas, att oktroj skall meddelas bankbolag med hufvudkontor i stad, som saknar magistrat, samt särskilda bestämmelser om hvad i afseende

på bankbolag med hufvudkontor i sådan stad skall iakttagas vid sådant förhållande torde få anses obehöfliga, hafva de i 27 och 61 §§ meddelade bestämmelserna af förenämnda beskaffenhet utgått samt stadgandet i 37 § erhållit en härmed öfverensstämmande affattning.

Enär Högsta Domstolens ledamöter ej haft något att erinra emot de särskilda stadgandena i förslaget till lag angående tillägg till och ändring i lagen för Rikets Ständers bank den 1 Mars 1830, har detta förslag bibehållits oförändradt.

I det skick, hvori förslaget till lag angående enskilda bankbolag med sedelutgifningsrätt sålunda kommer att af mig förordas, företer det i vissa punkter olikhet mot hvad lagen angående bankaktiebolag den 19 November 1886 i motsvarande stadganden innehåller. Då emellertid de förändringar, som i förslaget vidtagits, torde få anses såsom förbättringar, synes den antydda omständigheten icke böra utgöra något hinder för förslagets godkännande. Fastmer lär det framdeles böra tagas i öfvervägande, huruvida icke vissa stadganden i lagen om bankaktiebolag må ändras till öfverensstämmelse med ifrågasvarande förslag.

Under åberopande af hvad jag sålunda anfört hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att jemlikt 87 § Regeringsformen antaga följande förslag till lagar:

- 1:o) angående enskilda bankbolag med sedelutgifningsrätt, och
- 2:o) angående tillägg till och ändring i lagen för Rikets Ständers bank den 1 Mars 1830.»

Och blefvo berörda förslag nu af Departementschefen upplästa. Justitierådet Örbom anförde, att han, som under nästlidna år i Högsta Domstolen deltagit i granskningen dels af de i Högsta Domstolens protokoll för den 1 Mars omförmälda förslag till lagar angående bankbolag med sedelutgifningsrätt jemte andra dermed sammanhängande ämnen, dels ock af det utaf 1886 års Riksdag beslutade förslag till lag angående bankaktiebolag, hvarom Högsta Domstolens protokoll för den 8 November 1886 förmåler, åberopade de af Justitierådet dervid äfvensom sedermera vid ärendenas föredragning inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet enligt deröfver den 6 Mars och den 19 November samma år hållna protokoll afgifna yttranden, i hvad de egde tillämpning jemväl å de nu förevarande förslagens allmänna grunder; och instämde Justitierådet i öfrigt hufvudsakligen i de under förslagens granskning i Högsta Domstolen af Justitierådet Östergren framställda anmärkningar, i den mån dessa ej redan föranledt ändring i förslagen.

Justitierådet Herslow yttrade, att han i afseende å förslaget till

lag angående enskilda bankbolag med sedelutgifningsrätt hänförde sig till de af honom vid ärendets behandling i Högsta Domstolen gjorda anmärkningar, såvidt anledningarne till desamma qvarstode i det numera delvis omarbetade förslaget.

Statsrådets öfriga ledamöter instämde i hvad föredraganden hemstält;

Och behagade Hans Maj:t Konungen härtill lemna bifall samt förordna, att till Riksdagen skulle aflåtas nådig proposition af den lydelse, bilagan till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Axel Ädelgren.